Hind 5 senti. Neljapäewal, 26. jaanuaril 1933. Nr. 11

RAHVALEHT

TEISIPÄEVAL, NELJAPÄEVAL JA LAUPÄEVAL. Iga numbriga maksuta kaasas „Juturaamat."
Toimetus ja peatalitus: Tallinn, Pikk 54. Toimetaja telef. 444-73, üldine 449-90.
Tellimiste ja kuulutuste tariif 6. leheküljel.

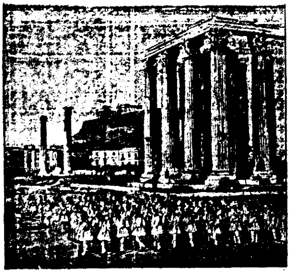

Sõdurid seelikutes.

Kreeka walitsus on kokkuhoiu kaalutlustel otsustanud likwideerida oma kuulsa „Evzoni rügemendi", kes oma lühikestes walgetes seelikutes oli senini Ateena maalilisemaks ehteks. Meie pilt kujutab selle kaduma wäeosa paraadi ühe wana templi ees.

Itaalias pekseti eestlasi.

Meie käsipallimeeste turneelt.

(Meie kirjasaatjalt ringreisil.)

Tallinna NMKÜ wõistles oma wälisturneel wiimati Weneetsias, kust pöörduti üle Austria tagasi kodumaale. Itaalias mängiti 4 wõistlust, neist wõideti Roomas, kaotati Milanos, Napolis ja Weneetsias. Järgmine match NMKÜ-l on arwatawasti Riias.

Pärast Rooma mängu sõideti edasi Napoli, kus oli ette nähtud mäng 19. jaan. Poiste meeleolu muutus järsult paremaks, sest senise wihmaste ilmade järele

wõis näha jälle üle hulga aja päikest.

Sumoem oli imestus, kui igaüks oma silmadega nägi apelsine ja sidruneid puu otsas rippumas ja sama palju maas mullahunnikute keskel wedelemas, andes tunnistust nende rohkusest — keegi nagu ei hoolinudki nendest.

Lühike oli meie rõõm — ikka nagu harilikult, just siis, kui Napoli jõudsime, hakkas wihma sadama. Weel hullem oli see, et

mängida tuli wäljas.

See oli nähtawasti ka esimene ja wiimane kord, kus pidime wäljas esinema. Plats oli iseenesest kena, mõõtudega 20 m. pikk ja 15 m. lai, wõrega igalt küljest piiratud, mängisime nagu lõwid puuris.

Taewataat polnud meile armuline, just enne mängu awas taewaluugid ja wett tuli rohkem kui tarwis. Siin ei saanud enam korwpalli mängida, waid

pori mööda lingu lasta ja ujuda

— toore mängu tõttu olid ka kukkumised sagedasemad. Palju tegemist oli jalgadel seismise ja porise palli püüdmisega, nii et ei saanud mõelda mängule, weel wähem kombinatsioonidele.

Mäng algas meie meeskonna (Ratnik, Illi, Riiberg, Roomp ja Jürgens) wedamisega. Seeju juures 6:1 õnnestuwad wastastel mõned laugewisked publiku marulise kisa saatel. Meie poolt weel üks korw ja seisuga 8:5 meie kasuks lõpetatakse esimene poolaeg. Teisel poolajal muutub plats wähe kuiwemaks, eriti meie kowni all, mis wõimaldab wastastel kiiremat mängu ja kindlamaid wiskeid. Hästi kukuwad neil laugewisked ja warsti on seis 11:11.

Nii nagu tawaliselt kohtlastel momentidel, nii ka siin, tuleb kohtunik appi ja annab wastastele kaiuks wabawiskeid, mis tagajärje wiib 13:11 peale. Meie meeste wiimased püüded ei õnnestunud, palju kindlaid wiskeid lätsid mööda just libeda palli tõttu. Sellega pidime wastu wõtma Napoli meeskonnalt kaotuse 13:11. Lõunapaiku jõudsime Napoli, kella 3 paiku oli mäng ja sama päewa õhtul sõitsime Weneetsiasse.

Weneetsias tehti mõnepäewaline peatus ja puhkus,

et weelgi minna pikemale sõidule. Mängu peeti 21. jaanuari õhtul kell 8.10 wanas tsirkus, mis on ümber ehitatud wõimlaks. Plats oli kiwipõrandaga ja wõrdlemisi suur, walgustus polnud kiitust kohane. Enne meie mängu peeti paar lõpuwõistlust. Ühte neist oli naiste korwpallis — naised mängisid seelikutes ja rabelesid nagu mehed, tooruse tegemine nende juures oli õige lihtne. Mäng oli iseenesest kiire, kokkumäng sobiw, isegi korwiwiisetega wõis rahule jääda.

Meie meeskond alus omas harilikus koosseisus wäljale. Algus on meil alati hea, kuid lõpp jääb tulemata. Samuti oli lugu ka siin. Esimesed punktid tulid meie kasuks. Wõitsime esimese poolaja 8:5 meie eduga. Teine poolaeg algab sama koosseisuga — punktid ei taha tulla. Wastane ja nimelt „Reyeri" meeskond satub hoogu ja meie oleme wõimetud nende takistamisel, pea on juba nende edu. Meie meeskonnas wäikene muudatus, Keres läheb Riibergi asemele.

Reyerlased harrastasid laugewiskeid, eriti haakwiskeid, mida raske meie meeskonnal kaitseda. Lõpptulemuseks märgitakse wiik 20:20. Lisaajal saawutawad reyerlased edu ja mängu tulemus 26:24 Reyeri kasuks.

Mäng oli äärmiselt toores, tõuked ja löömised lõppesid ainult poolelsmiskega. Raske on ka kohtuniku wastu mängida, sest see on Itaalias alatine nähe, et raskel momendil peab kohtunik abiks tulema.

Tehnilise mänguga ei tee nende juures midagi,

wõib jääda ainult muhke ja kriimustusi, siin peab tarwitsisele wõtma jõuline mäng kui tahad wõita.

Punkte wiskas kõige rohkem Keres 7 p., teised wähem. Tehnilistel põhjustel tuli Praha sõidust loobuda ja sõideti otsekohe Riia poole, peatusega Warssawis. Itaalia wõistluste seeria lõppes 3 kaotusega ja 1 wõiduga.

Weneetsia, 21. 1. 33. **Bert.**

Hädaabitööline sai surma.

Müür langes peale.

Türi, 25. jaanuaril. Eile õhtupoolikul sai endise Läätsa wiinawabriku lammutamisel surma Järwa maawalitsuse hädaabitööline August Päärson, 28 aastat wana.

Päärson ja ta kaaslane olid kahekesi talasil ja lammutasid müüri. Äkki nad märkasid, et müür wajub. Mõlemad hüppasid talasilt alla. Teine tööline jõudis kokkuwarisewa müüri juurest weel wiimasel silmapilgul eemale joosta, kuid Päärson komistas, kukkus maha ja jäi allalangewa müüri alla, kus ta sai silmapilkselt surma.

Wiinawabriku müüri lammutamisest saadud kiwe maawalitsus kasutab maantee sillutamiseks kiwiklibustikuga.

Algawad konwerentsid wõlgnikkudega.

Ka mittemaksjad wõetakse jutule.

Warm Springs (Wirgiinias), 24. jaanuaril. Roosevelt tegi riigisekretär Stimsonile ülesandeks korraldada eraldi konwerentse wõlgnikriikidega, kes on täitnud oma kohustused ja nõuawad nüüd läbirääkimist sõjawõlgade rewideerimiseks.

Kuuldawasti Roosevelt ei pea ust läbirääkimisteks suletuks neile riikidele, kes jätsid 15. detsembri wõlamaksud tasumata, sest tulewane president peab 15. detsembri wõlamaksu tasumata jätmise rohkem maksmise edasilükkamiseks kui maksmast keeldumiseks.

Siia saabus New Yorgi rahandus- ja majandusteadlane Bernard Baruch. Arwatakse, et tema tulek seisab ühenduses eelseiswate läbirääkimistega sõjawõlgade asjus.

Pensionärid protesteeriwad.

Märgukiri Toompeale.

Teisipäewal esitas pensionäride liit riigiwanemale ja majandusministrile märgukirjad, milledes rõhutatakse, et pensionisummade wähendamine ei ole õigustatud, kuna wast läinud aasta mais juba kärbiti pensionisumme 20—60 protsendi wõrra.

Tähelepanu juhitakse sellele, et riigikassa seisukohast ei ole õigustatud wanemate ametnike kalgaline pensionile saatmine, mida pesjudes ametiasutistes praktiseeritakse. Wanemaid ametnikke sunnitakse sageli täies tööwõimes minema pritleiwale. Palutakse koolumisele wõtta tööliste pensionide ühtlustamine. 1929. aasta seadusega saawad ühesugustel alustel pensioni waljateeninud töölised iseinguielt pensioni. Tööline jaab sageli enam kui meister.

Oksjonid.

Johannes Kurg'i weoauto „Internatsional" müüakse oksjonil 30. jaan. W. Kaiamaja tän. 9. Auto on hinnatud 100 kr.

Aleksander Kuumi kauplusles, Wabriku tän. 26, peetakse oksjon 30. jaan. Müüakse sohu, suhkrut jne., hinnatud 113 kr. 50 s.

Paul Doblewitschi 1000 kr. peale hinnatud 56 ducato läheb haamri alla 30. skp. Wabriku tän. 14.

Aleksander Rosimanni wallaswara — treipink, autokere, diiwan, kapp jne., hinnatud 330 kr., — läheb müügile 30. skp. Wabriku tän. 46.

Julius Renteri siidkomad ja mantel, hinnatud 15 kr. peale, on määratud oksjonile 31. jaanuariks, Wiru tän. 6.

Bernhard Ariku töökoja sisseseaad ja mitmesugused tööriistad on kirjutatud üles 193 kr. 95 s. määrtuses. Oksjon on 31. skp. Marbi tän. 3.

Karl Treimanni 418 kr. peale hinnatud waadid, pudelid jne. lähewad haamri alla 31. jaanuaril Allika tän. 10.

Aleksander Markson klawerile peetakse oksjon 31. skp. Põhja puiesteel 27. Tiibklawer on hindajate otsuse järele 500 kr. määrt.

Feodor Malahowil on 31. jaanuaril 3 oksjonit. Kell 15.45 läheb haamri alla 30 kasti delikateis kilu, hinnatud 220 kr. Kümme minutit hiljem, s. o. kell 15.55 müüakse jälle 30 kasti delikateis kilu, hinnatud 220 kr. Kell 16.10 läheb haamri alla 20 kasti sprotte, hinnatud 220 kr. Kõik oksjonid peetakse S. Patarei tän. 2.

Eesti rammumehed wälismail.

Eestlased Wiinis peremehed.

Kuigi Wiinis alles hiljuti lõppesid elukutseliste maadlejate, mis peeti „Zentral" tsirkuses, korraldati nüüd uued maadlused warietee „Tivolis". Neil päewil aga wiidi maadlused üle tsirkus „Zentrali". Seekord on Austria pealinnas eestlased maadlusmatil peremehed: Jaan Jaago, Aleksander Peterson ja Weiman pilluwad teisi mehi armetul kombel õlgadele. Peale mainitute wõtawad osa paremateist maadlejatest soomlane Armas Wihtonen, wenelased Baradanow ja Martinow, tšehh Stibar, preisburglane Wenger j. t. Armas Wihtonen on Soome tööliskspordi olümpiaadi wõitja. Samal ajal kui Jaan Jaagot reklaamitakse kui mitmekordset maailmameistrit Eestist ja Petersoni nimetatakse samuti Eesti maailmameistriks, on Weiman „mandshuurlane Haidhr Weinura". Kui ei tule juure mõnda waga raskelt „kahurit", on tõenäoline, et eestlased wõtawad nendel maadlustel ära kolm esimest kohta, kuigi üks neist eestlastest on „mandshuurlane".

Nõmme rong peatub Tondil.

Omnibusel pigistatakse hing kinni.

Tallinna-Nõmme omnibusiühendus, mis peale esimese ettewõtja äparduse on päewakorrale kerkinud, ei anna rahu raudteewalitsusele kui ebasoowitaw wõistleja. Nüüd on raudtee leidnud lahenduse, mis ähwardab omnibusiliinil hinge kinni pigistada: neil päewil hakatakse Tondi kohal ehitama raudteele uut peatuskohta. Krediit on selleks juba määratud ja tööd wiiakse läbi hädaabitööde korras.

Nõmmelt ja Pääskülast sõitjatel ei ole siis turule ja Kadrioru raiooni pääsemiseks mingeid raskusi, sest Tondi peatusel elektrirongilt maha tulles wõib otsekohe istuda trammile ja sõita kohale. Kalkulatsioonid näitawad, et raudtee- ja trammisõit kokku tuleks ikkagi weel odawam kui omnibusisõit. Et inimestel ei ole tüli mitmekordse piletiostmisega ja rahakoti taskust wäljawõtmisega, antakse linna trammipiletid raamatutena müügile ka Tallinn-Nõmme raudteele, nii et sõitjad wõiwad korraga osta raudtee- ja trammipileti.

Inimene otsib

ajalehest midagi muud peale selle, mida kirjutab igapäev meie ajakirjandus.

Kui te tunnete, et teised lehed seda ütlemata jätavad, mida te ootate, siis lugege

„Rahvalehte"

„Rahvaleht" toob päevavalgele asjad, millest ei julgeta kirjutada.

„Rahvalehe" iga numbriga on kaasas juttude ja romaanide lisa

JUTURAAMAT

Aastas 1200-leheküljeline raamat põnevat lugemist. Igas numbris lühijutt ja 2 romaani.

„Rahvaleht" ilmub kolm korda nädalas: teisipäeval, neljapäeval, laupäeval. Tellimishind: 1 kuuks 75 s., 3 kuuks — 2 kr., 6 kuuks — 3 kr. 80 senti.

Tellijad kuulutavad maksuta. Tellida saab igast postkontorist. Peatalitus: Tallinn, Pikk 54.

Üksiknumber 5 senti.

Tabati korteriwaras.

Ernst Tomingas trellide taha.

Kriminaalpolitsei tabas korduwalt karistatud korteriwarga Ernst Tominga, 30 aastat wana, kes wiimasel ajal mitu korteriwargust toime pannud.

Retsidiwist paigutati kolmapäewa hommikul wanglasse.

Filmiuudiseid

„Eesti kultuurfilm" hakkab tööle.

Sihtasutis „Eesti kultuurfilm", mille ülesandeks on Eesti oma filmitööstuse ja eriti kultuurfilmitööstuse arendamine, pidas oma järjekordse koosoleku, kus otsustati hool ja tööle asuda. Sihtasutis on juba hulk aega olnud täiesti warjusurmas, sest sihtasutisel puudub raha tegewuskapitaliks, sowitatakse hakata raha hankima maksude kaudu, mis wälismaistele filmidele peale pannakse. Peale selle olewat sihtasutisel ka kawatsus osta ära teatud arwu ameerika lühifilme, mis järele jäid noortemeeste kristliku ühingu kinoosakonna likwideerimisel.

ETK walmistab suure propagandafilmi.

Eesti tarwitajate keskühingul on kawatsus walmistada suurema filmi, et propageerida ühistegewuse mõtet ja näidata Eesti ühistegewuse senist arengut. Film tuleks sisaldama umbes 1000 meetri pikkune ja peale ühistegelise propaganda läbistaks filmi ka wäike draama, et filmi waatajaile teha huwitawamaks. Filmi eeltöödega tehakse algust juba märtsikuul, nii et sügisese hooaja alul film wõiks tulla juba ekraanile.

Muistne kullaleid.

Kullakaewandus, mis seisis 2000 aastat kasutamata.

Pumpsaint'is, Wales'i maakonna lõunapoolses osas — Inglismaal asub kullakaewandus, mille juures wõib selgesti näha, et siin oli käimas töö, kui roomlased olid praeguse Inglismaa peremehed. Nüüd on see kaewandus seisnud 2000 aastat kasutamatult. Umbes 20 aasta eest wõeti siin ette kaewamisi, mille tulemusi wõis pidada kõigiti korralikuks, kuid töö katkestati jälle waielduma omandusõiguse pärast. Nüüd tahetakse jälle kaewanduses uuesti tööle asuda.

Roomlased olid kaewanud neli sügawat awaust, mis aga aastasadade jooksul on nii kinni kaswanud, et jätawad praegu kunstlikkude järwede mulje. Geoloogid seletawad nüüd oma uurimuste põhjal, et kuigi roomlaste poolt on ilmselt kiht täiesti ära kasutatud, sisaldab kaljune pind weelgi rohkesti kulda. Roomlaste ajast on pärit weel 20 kilomeetri pikkune weewärgi torustik, mille abil juhiti wesi kaewandusse, samuti ka wesiid, kus purustati nähtawasti lahtimurtud, ränilahmakad.

Kelmi meistertöö.

Hummel-Daubmanni protsess.

Saksamaal, Freiburgis, oli neil päewil arutamisel rätsep Karl Hummeli süüasi, kes kuude kaupa oli ninapidi wedanud sakslasi.

See oli läinud suwel, kui Endingenis lugupeetud kodanik Daubmann sai Palermost kirja, mille autoriks, nii kui pärast selgus, oli Hummel. Ta esines kirjas Daubmanni pojana, kes maailmasõja ajal jäi kadunuks. Hummel kirjutas, et alles nüüd 16 aasta pärast on tal läinud korda anda wanematele endast elumärki. Haawatult langenud ta prantslaste kätte wangi. Põgenemise katsel tapnud ta prantsuse walwuri, mille eest ta mõistetud 20 aastaks wangi. Tal läinud korda põgeneda wanglast, 3000 kilomeetrit jalgsi maha matkanud rannani, kust ta ühel laewal põgenenud Palermosse. Ta palus kirjas saata talle isikutõendawa dokumendi, et saada pääsu kojusõiduks Saksamaale.

Tema sõit Saksamaale kujunes tõeliseks triumfiks. Freiburgi raudteejaamas oli teda ootamas inimmurd. Tuhandest kõrist kõlas waimustaw „Deutschland, Deutschland über alles! . . ." Juubeldamised jatkusid wanemate majas.

Kohe algas wale Daubmann ringreisu mööda Saksamaad. Igalpool pidas ta loenguid oma wiibimisest prantsuse wanglates ja läbielatud seiklustest. Kõikjal sai ta suure tähelepanu osaliseks.

Lõpuks selgus, et see kuulus isamaalane on mitmel puhul kohtu poolt karistatud waras ja kelm Karl Hummel, ametipoolest rätsep. Juba alaealisest tuli tal tegemist teha kohtuga, kes ta mõistis kaswatusmajasse. Sealt ta põgenes, pistes põlema kaswatusmaja töökoja. Arstid tunnistasid ta tol korral nõdrameelseks.

Freiburgi kohus mõistis ta nüüd kaheks ja pooleks aastaks wangla.

Ringi ümber ilma

„Stalin langeb aasta jooksul." Trotski sõudis hiljuti ngoft oma praeguse elukohta — Türgimaale. 18 euroopa riiki keeldunud talle sissesõiduluba andmast. 8 riiki keelanud tal isegi läbisõidu. Oma jaabumisel Smyrnasse awaldas ta ajakirjanikele oma arwamist, et Nõukogude majandusline wiletsus kukutab ühe aasta jooksul Stalini walitsuse ja wõimaldab temal, Trotskil, sõidu Wenemaale.

Klaasist nõiamüts. Tuntud inglise leidur Sherard Cowper Cowles on teinud uue leiutise. Ta on leiutanud nimelt klaasi, millest wõib näha läbi, kusjuures waataja ise jääb nägematuks. Nii wõib kutsuda klaasi „nõiamütsiks". Sherard kattis aknaklaasi lõpmatu õhukese kullakorraga, mis andis klaasile rohela läike. Sellise klaasi läbi wõib näha kõik, mis sünnib wäljaspool, kuid wäljast sisse ei ole midagi näha. Wäljastpoolt waataja näeb ainult tumedat, läikiwat pinda, millest ei paista midagi läbi.

Häwitati 12 miljonit kotti kohwi. Kuni läinud aasta lõpuni häwitati Brasiilias üldse 12 miljonit kotti kohwi. Seda selleks, et hoida ülal langewat kohwihinda.

Abiellumise keeld Wenes. Nõukogude Wenes pandi maksma uus passiseadus, mille põhjal tuhanded inimesed, peamiselt „burshuide" klassist, saadetakse linnadest wälja. Et hoiduda wäljasaatmisest, on mitmed abiellunud isikutega, kellel õigus elada linnas on waidlustamatu. Samuti on mitmed abielutnimesed alunud abielulahutamiseks selleks, et see pool, kellel on elamisluba, pääseks wäljasaatmisest. Et sellisele seadusest möödahiilimisele teha lõppu, on maksma pandud abiellumise kui ka abielulahutamise keeld kuni aprilli kuu keskpaigani.

Ema 6 lapsega langes tule ohwriks. Granadas tekkis ühes rohukauplusеs tuli, mis lewines sarnase kiirusega, et kaupmehe naine ühes kuue lapsega ei suutnud end päästa tulest. Kõik hukkusid.

Wihmaajal pole sõda! Paraguay ja Boliiwia sõjawägede wahel on walitsemas waherahu. See pole diplomaatiliste läbirääkimiste saawutis. Sooduma sõdimisest sundisid lakkamatud wihmawalingud. Mida ei suutnud rahwasteliit, suutis wihm!

Wenes möllab plekiline soetõbi. Nõukogude Wenest tulewad teated, et Leningradis on lahti puhkenud plekiline soetõbi. Taud lewib kiirestі. Leningradis nõuab ta igapäew üle 100 ohwri.

Alfonso tiigrijahil. Endisel Hispaania kuningal Alfonsil on lõbu kalalt. Ta on otsustanud nüüd sõita Colombosse, et Tseiloni saarel pidada tiigrijahti.

Londonis streigiwad omnibusid. Londonis puhkes lahti omnibuste teenijate streik. Streigiwad üle 5000 inimese. Sellega on liikumisest wälja lööbud umbes weerand osa omnibustest. Ajakirjandus süüdistab kommuniste, kes tahtwat streiki sewitada raudteedele, aurikutele ja teistele liiklemise abinõudele.

Rootsi printsi äpardus. Rootsi prints Siegward wiibib praegu Berliinis. Läinud reedel oli prints Grünewaldis. Ta auto oli jäänud walweta. Seda kasutasid wargapoisid ning wiisid auto minema. Las' prints käib jalal.

„Awastatakse" uusi maid.

Uus prowints Rooma wärawais. — Endine wiljakandmatu mülgastepesa muudeti wiljakandwaks maaks.

Itaalia hiiglatöö soodes.

Weel hiljuti oli Roomast lõunapool, peaaegu otse linna külje all, wanade roomlaste ajaloolise tee — Via Appia ääres põhjatu soo.

Ei ainustki puud, ainult siin ja seal mõni põõsas ja nende wahel lugematu hulk haigutawaid, haisewaid loomülkaid — jäänõelte sigimispaik ja haiguste pesa. Inimesed, kes siin teenisid oma igapäewast palukest, olid rohelised näost ja nende silmis läikis palawik. Seda kõik oli teinud malaaria, mis walitses Pontini soos ja nõudis aastatuhandete jooksul inimohwreid.

Nüüd on aga sinise maapinna ilme hoopis muutunud. Mülgaste ja korratute weenirede asemel jooksewad nöörsirged kanalid risträsti üle endise soo, isajad traktorid on tööl, et teha maapind wiljakandwaks, ja kus waremalt seisid kariaste wileтad tõrkhaonnid, asub nüüd hiljuti sisseõnnistatud Littoria linn. See, mida wanemad inimpõlwed püüdsid asjata korda saata, on nüüd teostatud: soo on tehtud wiljakandwaks maaks.

Kui seda suuriaawutist wõrrelda mõne teise kultuuri saawutisega, siis on see wast wõrdne Zuiderzee kuiwatamisega.

Ja kõik see on sündinud üleöö.

Möödunud aprillil 1932 käis Mussolini esimest korda waatamas siinset sookuiwatamistööd ja sama aasta 18. detsembril seisis siin juba uus linn. Rohkem kui 300 talumaja on kerkinud üles maast, mis lähemal ajal peab andma tööd ja leiba umbes 5000 inimesele. Ja mõni aasta hiljem wõib siniete elanikkude arw tõusta 40 kuni 50 tuhandele, kui saawad walmis teised linnad — Sabaudia ja Pontinia. Ja siis on Itaaliale otse püha linna wäravate ees wõidetud juure uus prowints ainla püssipauguta, ainult moodsa tehnika abil.

Kraawide ja kanalite kogupikkus on 110 kilomeetrit. Uute teede ja tänavate pikkus on 350 kilomeetrit. 6000 töölist on olnud kokku 1.500.000 päewa tööl. Nüüd algab peadpööritawa kiirusega 18.000 hektaari asustamine.

Uues linnas Littorias ei paista sugugi silma, et ta on kerkinud üles soost. Ta 500 elumaja on ehitatud kõik moodsa terwishoiu nõuete kohaselt. Littoriast peab saama uue prowintsi pealinn ja sellepärast ei puudu siin ka suured esinduslikud hooned. Kõige pealt äratab tähelepanu suur raekoda wõimsa torniga suurel nelsjanurgelisel platsil keset linna. Siis moodne postimaja, eeskujulik hotell ja muidugi ka kool ning kirik.

Littoria on frondisõdurite linn,

sest ta on pea erandituult ehitatud frondisõdurite poolt, samuti on ka suurem wõidetud maa-ala antud frondisõdurite ühingu käsutusse. Littoria tänawad kannawad peale Mussolini ja kuninga nimede weel maailmasõjaaegsete kindralite, samuti ka teadusemeeste nimesid, kes on paistnud silmi wõitlusеs malaaria wastu. Warsti kõnelдakse malaariast kui kurjast unenäost, mis juba möödunud, sest kui asustamine jõuab mõne kuu pärast lõpule, ei ole kardetud sääsel enam kohta, kus sigineda. Mis ei läinud korda arstil ja teadusemehel, selle teostab nüüd insener ja riigimees.

Raadio täna ja homme

Neljapäew, 26. jaanuar.

Tallinn. 17.45 helіplaate. 18.00 wälismaisi päewauudiseid. 18.15 helіplaate. 18.45 kodumaisi päewauudiseid. 19.00 ülekanne Tartust. 20.05 orkestri kontsert, juh. md. Ark. Krull.

Tartu. 17.45 helіplaate ja reklaami. 18.00 ülekanne Tallinnast. 19.00 inglise keele tund edasijõudnuile (mag. Silwet). 19.30 dr. phil. J. Wasar: 1434. a. rahareform. 20.00 ilmateade ja ajanäitajaõiendus. 20.05 ülekanne Tallinnast.

Reede, 27. jaanuar.

Tallinn. 17.45 helіplaate ja reklaami. 18.00 wälismaisi päewauudiseid. 18.15 lastetund. 18.45 kodumaisi päewauudiseid. 19.00 „Waba Maa" peatoimetaja Ed. Laaman: „Eesti iseseiswus Pariisi rahukonwerentsil". 19.30 ülekanne Tartust. 20.05 orkestri kontsert, juh. md. Ark. Krull. Wahepeal esineb soololauludega Karl Wiltof (bariton) ja Artur Saar wiolasoolodega.

Tartu. 17.45 helіplaate ja reklaami. 18.00 ülekanne Tallinnast. 19.30 eradotsent dr. K. Lellep: wastastikune wahekord kehaehituse, temperamendi ja haiguste wahel. 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 20.05 ülekanne Tallinnast.

Imede saar.

Saar, mis pääsis weeuputusest. — Inimese tekkimise saladus?

Dr. Withingtoni lõunamerede-ekspeditsioon on jõudnud tagasi New Yorki ja jutustab imeasju juhuslikult leitud saarest põhja pool Austraaliast. Dr. Withingtoni arwates on see saar jäänud puutumata eelajaloolisest maailmauputusest ja selle tõttu on säilinud saarel eluwormid ja loomad, kellede kohta õpetlased olid tänini arwamisel, et nad on wälja surnud ja maakeralt kadunud.

Dr. Withington oli oma laewaga lõunareisil, kui korraga mõres nende ees tuli nähtawale saar, mis polnud märgitud kaardil. Withington otsustas külastada tundmatut saart. Alguses mõtles ta wiibida saarel paar päewa. Kuid saar pakkus uurijale nii palju üllatawat uudist, et ekspeditsioon jäi mitmeks nädalaks saarele.

Tähtsam leid saarelt on ekspeditsiooni poolt kaasa toodud inimese pealuu, mis on märksa wanem kui kuulus Neandertali pealuu. Selle pealuu wanadust arwatakse wähemalt 50.000 aastale. Ameerika õpetlased arwawad, et selle pealuu uurimine toob uut walgust inimese tekkimise ajaloosse, mis tänini on jäänud kaunis tumedaks.

Saare elanikud kujundawad tänini tundmatut inimtüüpi. Dr. Withingtoni poolt kaasatoodud saareelanikkude päewapildid kujutawad suurt inimahwi, kes wälimuselt wäga sarnanewad meie ettekujutustele ürginimesest.

Ekspeditsioon leidis saarelt elawad olewused, kes on üleminekuwormideks reptiliate ja imetajate loomade wahel, samuti ka linnuriigi ja kalariigi wahepealsed wormid, mida ei leidu kuskil mujal maailmas, kui mitte arwesse wõtta muuseumides leiduwaid skelette.

Saare elanikud polnud näinud ühtki walget inimest peale ühe walge naise, keda laincd mõne aasta eest olid kannud rannale tormis hukkunud laewalt. Naine abiellus saarlaste pealiku pojaga ja omas saarlaste kombed. Dr. Withingtoni ettepanekul, leerata tagasi tsiwiliseeritud maailma, keeldus naine tagasi.

Dr. Withington ristis leitud saare Pühapäewa-saareks. Wist sündis saare leidmine pühapäewal.

Kõditas naise surnuks.

Abielumehe saatuslikud „õrnused". — Naine sai nende tagajärjel südamerabanduse.

Omapärane kohtuprotsess Kreekas.

Kreekas sünnitas suurt sensatsiooni suurkaupmehe Magnopoluse arreteerimine Ateenas. Korindikaupmeest süüdistatakse selles, et ta tappis kurjimalistel asjaoludel oma naise.

Magnopolus oli kolme aasta eest abiellunud kellegi adwokaadi 18-aastase tütre Kiymenega ja nende abielu oli olnud esimestel kuudel wäga õnnelik. Mõne aja pärast hakkas aga noorikul perekonna liikmeile silmi paistma Kiymene kahwatus.

Noorik kaebas ägedate peawalude ja südamehaiguse üle ja ta wanemad hakkasid nõudma, et ta laseks end arsti poolt läbi waadata. Diagnoos kõneles südamehaigusest, mille oli põhjustanud üliloomulik närwide erutus.

Proua Kiymene wiibis mõni aeg sanatooriumis ja tuli paari kuu pärast paranenult koju tagasi. Ühel päewal jooksis noor naine meeleheitel wanemate majja ja seletas emale, et ta ei lähe enam oma mehe juure. Põgenemise põhjused selgusid alles lahutusprotsessil. Proua Kiymene jutustas kohtunikule, et mehel olewat weidrad harjumused. Talle tegewat otse sadistlist lõbu

naist nii kaua kõdistada,

kuni see saab naerukrambid.

Arsti poolt kindlakstehtud südamehaigus olewatki tekkinud selle tagajärjel. Sellepärast ei wõiwat ta Magnopolusega enam koos elada. Ateena kohtunikud näisid aga teisel arwamisel abielunaise kohustusist olewat ja proua Kiymene lahutuspalwe jäeti rahuldamata. Abielupaar leppis ära ning Kiymene läks ühisesse korterisse tagasi.

Mõne nädala eest ilmus korindikaupmees Magnopolus öisel tunnil politseisse ja teatas, et ta naine on surnud südamerabandusse. Arstid konstateerisid tõepoolest südamerabandust ja härra Magnopolus korraldas oma naise auks suurepärased matused. Mõni päew hiljem

esitas ta kindlustusseltsile poliisi,

mille järele ta nõudis elukindlustussummat 500.000 drahma suuruses. Kohe pärast pulmi oli noorpaal lasknud oma elu kindlustada. Nüüd esines surnud nooriku ema kaebajana oma wäimehe wastu. Ta süüdistas teda ettekawatsetud roimas ja kohus asus samale seisukohale. Magnopolus olt „oma õrnustega" ajanud naise surma, olgugi et ta teadis, et ta naine oli südamehaige.

Kui tele ei tea,

kuidas kõige mõnusamalt weeta oma waba aega, siis ostke wiibimata lähimast kioskist „Perekonnaleht." Igas numbris kaks ülihuwitawat romaani, illustreeritud lühijutte, wärwitrükis pilte, nalja jne.

„Perekonnaleht" on odawam nädalkiri Eestis. Üksiknumber maksab ainult 10 senti, tellides poolaastaks 2 kr. 50 s. Tellida saab „Perekonnalehte" igast postiasutisest.

Nüüd mul ei ole enam — Murit.

Nõnda siis mina elasin jälle oma üksikut poissmehe elu ja mu süda walutas sees, sest ma olin jäänud oma Liisi maha. Wõi kui just hirmsaks tõrt austada, siis peab küll ütlema nõnda, et tema jättis minu maha, sest tema oli see, kes jooksis ära ja ei oelnud head aegagi. Wõi mis head aegagi wõib olla ilma temata. Aeg oli üsna kehw, igawus tahtis mind ära tappa. Minul on küll weel üks tuttaw tütarlaps, kellele ma olen wahel heitnud hea meelega pilku. Sellele kenale tütarlapsele ma ütlesin nüüd üks päew, et Marie, kas teie tahaksite olla mulle pruudiks. Aga Marie hakkas naerma, näitas mulle oma tugewaid lumiwalgeid hambaid ja naeris mu wälja, et ise kuulutate leitungis ühtmaiu, et omal on ikka Liisi, — mis teie minust weel tahate saada. Kas tahate mind ka tappa hakata nagu Liisi.

Niiwiisi ütles Marie.

Ei ma wastanud talle midagi, kuid hakkas mõnuit palkelema. Läksin koju oma Muri juurde, tänawalt sõbraks korjatud koera juure, ja wõtsin ta patsu omale sülle. Ning kurtsin oma häda lebamoodu: Kulla Muri, kas sina saad olla mulle abiks? Asjaolud on nii, et mina käin tantsukursustel. Hüppan seal muusika taktis nagu tola. Sina ei saa sellest aru. Sina pisikeks muusikat kuuldes hulguma, sul on tundeline süda. Aga inimeste jalad hakkawad muusikat kuuldes all hüppama. See on tants. Naamoodu. Nüüd on häda selles, et minul pole partnerit. Liisi oli mu partner, aga nüüd mul pole enam Liisit. Ei ole, kulla koerake. Kuidas jääb nüüd tantsuga, kui pole partnerit? Tõsi küll, nüüd pole nagu mõtet enam õppidagi tantsima. Sest pidmi ju ei tule. Aga mina ei taha tantsimist pooleli jätta sellepärast, et mina ülepealaeia ei jäta midagi pooleli, mida olen alustanud. Isegi armastuslugu Liisiga ei jäänud pooleli, waid sel on nüüd lõpp. Naamoodu.

Tantsimine pole lihtne asi, kulla Muri, waewalt sa sellest aru saad. Ükskud sammud õpin selgeks, aga teisega koos ei oska tantsida. Partnerit on waja. Ah, Liisi jättis igaks poole auau järele. Sina, Muri, ole mulle tantsupartneriks!

Wõtsin siis Muri käpad pihku, kahe jala peal püsti seistes ta on pikk poiss, natuke arwab Liisile alla. Hakkasin siis Muriga tantsima. Rehmalt ja furiwalt läks meie tants, kahe wahajaetnud nukra olendi lentlekas tango. Muri ajas warsti keele wälja peale ja waatas mulle küsiwalt: nina paluwalt olla. Küsides, kas peremees on tõesti lainud, paludes, lase lahti, hullumeelne.

Lasin ta lahti. Tihukesel tantsul polnud mõnu. Teine asi on hoida Liisi keha ümbert, pehme ja tore. Härra Poolnas manitseb mind küll tantsukursustel, et hoidke kõrgemal! sinni, aga minu käsi, ümber. Kipub Liisi pihta mööda ikka alla poole. Küll teab, kus kiwi all wähid elawad. Aga noh — see kõik on möödas. Ei saa mina enam panna kätt Liisi piha ümber. Mine tea, kes seda nüüd teeb. Naamoodu. Mis me sellest räägime.

Jah, Murikene, kodus wõime weel kahekesi kuidagi tantsida, aga kust ma saan omale partneri kursustel? Sind ju ei tohi sinna wiia. Seal on küll nii mõnigi taru, näiteks mina, härra Poolnas teeb nilpsutest karudest peene tantsija walmis, aga sind, Muri, ei tohi sinna kaasa wõtta. Sa kuulutid seal nilpsunst muusikat tegema, mille järele meie saltad ei taha tantsida.

Tantsutund tuli läwe ja mina ei läinud sinna. Laatsin maestrole kirja, et tahtsin tulla, aga ei saa tulla, lange gripp on kallal. Gripp lööb mõnele pähe, minule aga puenud jalgadesse, jalad on all pehmed nagu täkad alustõikid.

Naamoodu. Elasin oma Muriga. Aga ühel päewal läks uks lahti ja Liisi tuli minu tuppa. Tuli nagu Amurtis, sest mina ei uskunud, et tema tuleb. Andis mulle kätt ja ütles, et lepime ära, esialgu küll kaheks nädalaks, eks siis näe. Tantsukursused pooleli, need tulewad lõpetada.

Mina tahtsin hea meelega Liisi ümbert kinni wõtta, aga Muri tormas nurgast wälja kargas mulle kaelal kallale, hammustas mu käe. Küll on loll koer, tema arwas, et mina lähen Liisi kallale. Nilsugune kole õiglane koer, et ei hooli oma peremehestki, kes aga teise kallale läheb, seda kohe hammustab. Seletasin talle, et Muri, ole mõistlik, ega mina Liisile halba tee. Katsusin siis uuesti, ehk laab nüüd Liisile musi anda. Aga Muri oli ühesugune torm ikka, kargas jälle mulle kallale. Ma siis wihastasin. Läksin ukselt wälja, kutsusin Liisi enesega kaasa. Pimedas kojas andsin talle musu ära, Muri oli selle aja toas, ei näinud. Siis läksime tuppa tagasi.

Nüüd hakkame tantsu harjutama, ütles Liisi ja pani käe mu õlale. Aga Muri karistas teda kohe wõiwalt, kargas hammastega külge. Ta oli turtwaim lahti, waata, kus on moraalapostel wälises, ju oma korteris lööb igawese rauhse diktatuuri maksma. Muistada ei wõi ja tantsida ei tohi. See ajas mu tosju üle maksa. Tegin ukse lahti ja lõin Muri wälja. Ise hüüdsin wihaselt järele: „Ukkikalt sa oled leitud, ukkikale sa peab sadumal"

Siis wõtsime Liisiga üksteise ümbert kinni ja musutasime kaua aega. Hea oli musutada segamata rahus. Keegi ei hakanud hammastega kintsu kinni, keegi ei rebinud pükse lõhki.

Pärast ütlesin Liisile: „Muri oli kena koer, oleks ta olnud mõttekam, ma oleks jätnud ta enda juure. Kahju temast, ei tea kus ta nüüd peawarju leiab. Ei tea, kas enam leiabki."

Kena inimene oled, ütles Liisi, kahjatsed et 15 krooni jäi taslu alles. Koerapilet maksab 15 krooni. See on suur raha, selle eest wõib osta mulle kenalise kleidi.

Naamoodu.

Nüüd mul ei ole enam Murit. Nüüd mul on jälle Liisi. Nüüd hakkame harjutama tagantkikkat,

Miini Mihkel.

Waaraode walehabe.

Nagu muumiate lähemal uurimisel selgunud, kandsid waaraod ja kõrgemast soost meesisikud wanas Egiptuses walehabemeid, mis kinnitati wäga osawalt kõrwade külge. Wana Egiptuse kõrgemast soost meesisikutel oli nimelt nagu Ameerika indiaanlastelgi wäga hõre habemekaw.

Peni toitis peremeest.

Noor murdwarga abilisеks.

Keegi Seppl nimeline Müncheni elanik awastas kaunis omapärase tulualika. Seda nimelt hariliлus dobermanni tõugu koeras.

Seppl luges tähelepanelikult ajalehti kui ta leidis sealt kuulutuse, milles soowiti osta tubli puekoera, oli ta kohe oma peniga kohal. Ta sai alati taubaga hakkama, sest ei lubas koera tagasi wõtta, kui see uuele peremehele ei meeldi. Hinna juures ta ka palju ei tinginud. Kuid igakord pärast sarnast koeraostu murti majasse sisse. Ja ühes murdwarga saagiga oli kadunud ka äsja ostetud peni.

Seppli äri õitses, kuni ta jälile jõuti politseil. Nüüd tuleb mehel wastust anda 12 murdwarguse eest.

Helmused kaabli abil.

New-Yorgi teemid on awastanud uue triki hanede püüdmiseks.

Nad muretsewad endile Euroopasse sõitwa auriku reisijate nimestiku ja waliwad sealt endi ohwriteks mõned tuntud isikud. Kui aurik on merel, saab kojujäänud seltsiar ehk teine usaldusmees kaabeltelegrammi, maksta nii ja nii suur summa. Nii maksis mõnegi rohkem hästi tuntud tegelase seltsiar autaristatawa summa 11 taski weini eest. Pudelites aga leidus odaw õlu.

Ühe populaarse adwokaadi naissekretär maksis kaabeltelegrammi põhjal 1800 dollarit ümbriku eest „tähtsate dokumentidega". Ümbrikus aga leidusid tähtsuseta wäljalõiked ajalehtedest.

92-aastased kolmikud.

Dickensi tingpepp on weel elus.

Inglismaal St. Pancras elab weel wäga tõbus 92-aastane mister Manhew, kes alles hiljuti wõttis ette 40-kilomeetrilise „jalutuskäigu", et külastada oma noorema wenda, kellel ta juba 88 aastat turjal.

Manhew on üks kolmikutest, kelle kaks wenda elawad Austraalias. Nad on mõlemad hea terwise juures, samuti kui nende wend Inglismaal.

Kui kolmikud olid kuus aastat wanad, elasid nende wanemad Londonis. Kõik kolm laulsid ühes laulukooris. Wanale mälestab, et ta korra oli laulnud ka kirjanik Dickensile ja saanud selleest 2 šillingit. Ta põdas kuulsas Old Baileys ja tema tõbandjate seas oli ka Dickens.

Tõõ jahil.

Ülekohus töötu wastu.

Toimetusele kirjutab tööliskomitee meid ja kõneleb: „Olen tööta mõlline, kuid tööd ei saa. Olen pöördunud selle erikõige ka omal algatusel. Eile läksin ühes oma kaaslasega Rannamõisnasse puiesteel nr. 17 kirjas ja Werneri alcabe juure. Keldrisse taha kuni wiis wagunit linnadega, mis olid lõhatud wiha ühe oma laadungisse tühjendamiseks. Pöördusime labumalitseja poole palwega, et wõtaks meid tööle. Labumalitseja aga ütles selleks ära.

Hiljem märkasime, et wagunid ehitis tühjendama labumalitseja W., ertali walwur K. ja teisemoes oma lähe sejaga, tellebest ülemeid laid on Kablapalgalised. Walitseja saab 80-kroonise kuupalga juure weel prii korteri, walgustuse ja kütte, kuna teine saab 70 krooni kuus palka. Kui me selle poole pesetit awaldasime, wastas labumalitseja, et ta teenib omale toolitaha ja kuidas wõi mis lombel ta seda teenib, see olewat ta isikli asi.

Meie, töötud, leiame, et sellise tegewuse labumalitseja ja walwuri poolt on ilmselt ülekohus meie wastu, kes on mitmed kuud tööta ja kes tööpuuduse pärast on sunnitud ühes oma perekondadega nälgima samal ajal, kui kindlapalgalised isikud kõlwad kõrwaltööga omale taskuraha teenimas."

Mitte üle 60 aasta!

Õõwahid määrasid oma teenistuswanuse piiri.

Öõwahtide seltsi peakoosolekul selgus aruandest, et tegewusaasta oli wõrdlemisi õnnelik. Sissemurdmisi postidel oli aset leidnud ainult paar. Samuti on lõhutud ära 4 kriminaaltegelent. Kahjud on seltsi kriteele maksnud wälja. Öõwahtide seltsil oli aruande aastal 24 liiget, kelle hoolbamisel oli 21 walwepostit. Öõwahid teenisid 60—80 krooni kuus. Osjustatil wastu wõtta ainult neid uusi liikmeid, kes ei ole 60 aastat wanad, kuna taibuti arwamisele, et wanemad mehed ei suuda enam täita küllalt öõwahi kohuseid. Wastu wõeti 5 uut liiget.

Suwel korraldati wäljasõite ja pidusid. Kassa aruanne näitab, et jääsest on ülejääke 200 krooni. Wastu wõeti eelarwe 700 kr. suuruses.

Teekonna algus.

Harku kaswandiku wargused.

Elmar Raud wiibis 1930. aastast Harku alaealiste kurjategijate koloonias. Enne seda oli ta 16-aastasena ja noorema sooritanud neli wargust. Tänawu Harkust wabanemise eel (koloonias peetakse kuni 18 aastani) anti Raud suwels koloonia lähedale tallu tööle. Iseseiswa teenimiswõimaluse andsid Harku koloonia paranenud kaswandikele. Talus tööl olles on Raud aga wana harjumuse kohaselt peremehe järelt näpanud raha ja rewolwri, mispärast jälle anti kohtu alla.

Kuna Raud nüüd juba üle 18 aasta wana, tuleb tal wiimase süüteo eest minna wanglasse. Ta oma süüd ei eita. Kohtunik tähendab: „Harkus olemine ei aidanud midagi. Ja nüüd algab siis päris warga teekond. Enti Harku, siis wangi, edasi wangitood jne."

Seekordse süüteo eest karistati Rauda 3-kuulise wangistusega.

Kelmide wõioperatsioon

Kliis ja Wihmalitu kris.

Juba läinud aasta juwel karistati W. Wihmalitku 5-kuulise wangistusega Alwiine Birgilt wõi wäljapetmise eest. Wäljapetetud wõi wäärtus oli 44 krooni. Tegelikult oli Wihmalit üks kelmuse osalisi, kuna asja juht August Kliis sai kadunuks. Nüüd jaanuari alul Kliis tabati Pärnus, wõeti wahi alla ja toimetati Tal-

Mustabörsi järellained.

Erika ja Malka Schlieffsteini aft rahakogus jäi pooleli.

Teisipäewal pidi Tallinna-Haapsalu rahukogu 3. astmes arutusele tulema Arnold Eriku, Israel ja Malka Schleifsteinide süüdistus waluutaga hangeldamises prokuröri ja kriminaalpolitsei apelatsiooni kaebusena, kuna rahukohtunik tähendatud kaebealused süütõenduste puudulikkuse tõttu wõistis õigeks.

Rahukohtunik nimelt leidis, et ei Eriku ega Schleifsteinide süü pole küllaldaselt tõendatud,

kuigi nende käest saadi kätte wälisraha. Israel Schleifstein kinnitas, et temalt ära wõetud wälisraha tal oli juba enne waluutaseaduste maksmapanekut. Adwokaat Malka Schleifstein käis küll Soomes, kus pidi raha Eriku nimel üle andma, kuid ta esitas tõenduse, et see raha, 70.075 soome marka, oli Tallinnas antud notari juurde hoiule. Eriku kohta kriminaalpolitsei wäitis, et tema kohta on kindlad andmed, kuid neid andmeid kohtule ei esitatud. Myyjeas esitati leping, mille järele Arnold Erik adwol. Schleifsteini kaes oinud soome raha on edasi annud kellegi Bernhard Musta kätte hoiule.

Rahukohtuniku otsuse peale kaebasid edasi prokurör ja Tallinna-Harju kriminaalpolitsei.

Esimene leiab, et rahukohtunik asjata on arwestanud Erik-Musta lepinguga raha hoiule andmise kohta. See leping on sõlmitud kohtupäewal liites kortas hädaabinõuna (oli tempelmarkideta, mispärast Eriku ja Musta trahwiti). Kriminaalpolitsei leiab, et kaebealused on süüdi. Malka

Schleifstein käis Soomes ja sai Erikult üle 70.000 soome marga. Seda raha läbiotsimise ajal Sch. korteris ei olnud. Paar nädalat hiljem käis Malka Sch. notari juures sama juurt summat soome raha wõtmas. See wõis olla wahepeal uuesti hangitud. Et Erik raha andis Musta kätte, on juba iseenesest küsitaw, kuna raha oleks pidanud minema Eesti Panka. Krim. pol. palub asja juurde wõtta asitõendused 2. jaosk. rahukohtust Bergstraesseri ja Abram Straschi asjadest. Seal Bergstraesser ja Strasch on tihti kannud oma raamatusse Arnold Eriku nime ja selle juures märkinud rahasummasid.

Kohtus olid süüdistajana krim. pol. wan. ass. Teets ja kaebealused piiritusekaupmees Arnold Erik (kaitsja Anderson), wana hambaarst juut Israel Schleifstein (kaitsja Markowitsch) ja Iisraeli tütar adw. Malka Schleifstein (kaitsja Sirk).

Kohus otsustas wälja nõuda asitõendused Bergstraesseri ja Straschi asjadest ja ühtlasi ka waluutaspekulandid Abram Strasch ja Iwanow tunnistajatena kohtusse kutsuda, mispärast asjaarutamine jäi pooleli.

litma, kus tal mitmes asjas wastust tuleb anda.

Birgilt wõi wäljapetmises ta tunnistab end nüüd kohe süüdi ja alles peale seda kütib, milles see asi seisab. Lugu oli nimelt nii, et Kliis jaatis Wihmalitku turule wõid laadlema. Wihmalit kutsus Alwiine Birgi Kliisi korterisse. Seal lepiti hinnas kokku, wõi käis Kliisi sõwrade kätte. Birgile kirjutati esialgu kwiitung ja Kliis lubas minna Eesti Pangast raha tooma. Raha on senini saamata.

Kliis lubas kahjukaajale tasuda ka 44 kr., nii et kohtunik rahuldab Birgi tsiwilnõudmise sellele wastawalt, ning karistab Kliisi 2-kuulise wangistusega. Kuid kahjukaaja teada ei ole ei Wihmalitult ega Kliisilt midagi wõtta.

Samad mehed olid end. „Vandorinis" teinud ühe Wuja olemise, sõõnud-joonud ja arwe jätnud maksmata. Nüüd karistati selles asjas Kliisi 1-kuulise wangistusega. Teised said oma karistuse juba waremalt.

Mis weel juhtus.

Warguste register. Walter Tarlsepal warastati Alberti tän. nr. 22 keldrist sportkelk 10 krooni wäärtuses; Johannes Tammel — Wene tänawas nr. 68 korterist 80 krooni raha; Mihkel Tartul — Wene tänawas tööleja riietekapist 10 krooni raha. Tartu kahtlustab warguses kahte kaastöölist; Hilda Salmannil — Kõie tän. nr. 1-b raha; Jüri Roosbergil — Maakri tän. nr. 24 õuelt jooteleli 8 krooni wäärtuses; Ernst Liipal — Liiwa tän. nr. 8 maja juurest puukuurist woodipesu; Hans Pelapsonil — U. Maailma tän. nr. 23 korterist hõbepaberossitoos. Kahju 80 krooni; Aliide Weidenbaumil — Liiwalaia tän. nr. 9 pesu ja laelahe. Kahju 20 krooni; Arnold Tallil — Jaani tän. nr. 3 lihakauplusest liha; Woldemar Ošipil — Ketiebu tän. nr. 7 lukustamata korterist riideid ja muid asju 600 kr. wäärtuses;

Elsest tänawast

Kodumaal:

— Tartus põles maha Loo tänawal asunud Kaplani lauawabrik. Tuli sai alguse hoowil olewate puumaterjalide wirnast ja sealt hakkas hoonete külge. Kahju on tagasihoidlikugi arwestuse juures wähemalt 5000 krooni. Tuli arwatakse alguse saanud olewat wabrikuomaniku teenija poolt mahawisatud tikuotsast.

— Eesti apostliku-õigeusu sinod ja metropoliit määrasid neljapäewal Petseri Kloostri ülemaks senise Pärnumaa praosti, ülempreester Nikolai Veismani. Uus Kloostriülem pühitsetakse lähemal ajal ka piiskopiks.

— Baulsjanna de Brun, rahwuselt prantslanna, kes elas mõni aeg ja wiimaks suri Pärnus, pärandas linnale oma kuld- ja hõbeasjade kogu, mille realiseerimisele linnawalitsus nüüd asub. Päranduse wäärtus on wähemalt 5000 krooni.

— Petseri linna eelarwe koostamisega on suuri raskusi, sest kuidagi ei saa eelarwet ots-otsaga kokku, iika tuleb jääma 19.000-kroonilise augu, kuna tulud on langenud ja kulud suurenenud.

— Wiiziala wallas, Kõuma külas põles maha Kustas Preibachi talu. Tules hukkus ka 1 hobune, 6 lammast ja 12 kana, hulk wilja, põhku ja talu põllutööriistad.

— Põllutööminister esitas wabariigi walitsusele uue metsaseadustiku eelnõu, milles eue nähakse adinõud metsahäwitamise wastu ühes karistustega sebalaadi süütegude eest.

— Eesti asutatud autorikaitse ühing on kokku leppinud autoritega ja hakkab nüüd maksu wõtma kõigilt muusika-, raadio- ja

Uks Kaks Kolm

Uks ülesanne on teil täita wiiwitamata.

Kaks krooni on waja selle teostamiseks.

Kolm kuud saate „Rahwalehte" 2 kr. eest.

teisbelt ettekanneteslt. Luuletiste, nowellide, humoreskide jne. awaldub ettelanded kuuluwad maksu alla.

Raja tagant:

— Läris esitati seimile seaduseelnõu, mille põhjal pensionile arwatawate ametnikude asemele enam uusi ei wõeta. Sellega loobetakse riigiametnikude arwu mitte aasta jooksul wähendada 80 prots., kuna ei tarwitseks ametnike wallandada.

— Londonis õhku tõusnud Norra lendurid, kes tahtsid üle Põhjamere lennata Norrasse, jäid teel kadunuks. Kahe noore lenduri saatuse pärast tuntakse wõist muret, sest kardetakse, et nad udu tõttu on eksinud ja hukkusid.

— Rootsi prints Lennart Bernadotte kandideerib Stokholmi ringhäälingu „hallo-mehe" kohale, milline hiljuti ajalehekuulutuse kaudu wakantseks kuulutati.

— Ameerika walitsus teatas Inglismaale, et sõjawõlgade üle nõupidamine tuleks korraldada märtsikuu alul. Ühel ajal sõjawõlgade küsimusega arutataks siis ka üldiseid majanduslikke küsimusi.

— Rootsis walitseb praegu kange pakane. Ühes külas Kiruna lähedal langes temperatuur 40 kraadini (Celsiuse järele) allapoole nulli.

„Tselluloidrüütlid" wõistluses.

Täna ja homme Tallinna lahtised eswõistlused ping-pongis.

Neljapäew ja reede on kaks suurt pingpongi päewa. Pikema aja järele peetakse Tallinna lahtisi eswõistlusi, mida oma suure ulatuse poolest wõib pidada tinawusteks meistriwõistlusteks. Wõistlused korraldab Tallinna NMKÜ, kes on pealinna tugewamaid ping-pongi organisatsioone, kuna ta nimel stardib enamik meie noorimat lauatennise generatsiooni. Wanemad mängijad on kogunenud Kalewisse ja Witjasse, kes wiimasel ajal mänguatasemelt on tõusnud ja praegu NMKÜ kõrwal pealinna paremaid.

Tallinna eswõistlused peetakse kolmes klassis meestele, naiste üksikmängus, meeste etteandmise mängus, meeste paarismängus. Meeste A klassi kuuluwad kõik mängijad, kes 1928. a. liidu määruste alusel wõiwad mängida Wigemas klassis, samuti ka kõik B klassi mängijad, kuid wiimased lactamad neil wõistlustel osawõtu õigule B klassis. C klassi kuuluwad mängijad, kes alla 17 aasta wanad. Meeste handicap peetakse liidu tabeli alusel üldklassis.

Osa wõtawad meeste üksikmängust kõik paremad Tallinna ping-pongi mängijad, kes praegu harjutanud ja kuskis wormis. Nii esinewad NMKÜ nimel Loigo, Konopinski, Tui, Miisk, Anderson, Freiberg, ja rida teisi. Witjas saadab tulle oma paremad: eesti meistri A. Frantsi, rahwusmeeskonna mängijaid E. Feldströmi, G. Pärnpuu ja B klassi K. Peslegowi ja G. Simensoni. Pukkekodust tulewad arwatawasti mängima Lembra, Tooren, Härmalis, Reeris, Sepp ja teised. Ka wanad tuusad Reinbaum ja Baring wõtawad kowbetawasti osa.

Naiste üksikmängus ei ole enam wanemaid wõistlejaid, mispärast osa wõtawad nooremad jõud, kes aga mänguatasemelt ei ole halwemad, kui meie endised paremad.

Wõistlused peetakse NMKÜ saalis Lalal tänawal ja algawad neljapäewal kell ½8 õhtul. Reedel on algus kell 7 õhtul. Siis on kawas finaalid.

N.M.K.Ü. ping-pongi wõit.

Esmaspäewal pidasid kaks Tallinna tugewamat ping-pongi seltsi NMKÜ ja Witjas omawahelise klubiwõistluse. Kummagilt poolt esines neli mängijat. NMKÜ-d esindasid Loigo (sai 4 p.), Konopinsky (sai 1 p.), Tui (1 p.), Miisk (1 p.). Witjasele tõid punkte Feldström 2, Peslagow 2, Pärnpuu ja Simenson kumbki 1. Seega wõitis NMKÜ üksikmängud 10:6. Paarismängud wõitis NMKÜ ja seega klubimatshi 12:6.

Uued katsed maadlejatele.

Järgmised katsewõistlused Eesti maadluse rahwusmeeskonna moodustamiseks peetakse reedel Kalewis. Wõistlewad seekord need, kes „Tallinna-Harju maawõistlusel" kaotasid ja need tuusad, kes osa ei wõtnud. Katsewõistluste wõitjad kohtuwad hiljem „Tallinn-Harju" wõitjatega.

Nii on katsed seekord kärbeskaalus Sontsoni, Fromholtsi ja Siikli; sulgkaalus Kristiasi ja Milleri; kergekaalus Wäli, Jussi ja Wäärti ning kergekeskkaalus Kuke ja Grünbaumi wahel. Keskkaalus on „katsejänesteks" Lõhmus. Poolraskekaalus panewad rinnad kokku Neo ja Põlla; raskekaalus Luiga ja Trossmann.

Pärnus tõsteti.

Pühapäewal peeti Pärnus tõstewõistlusi, millel Hans Koop keskkaalus purustas maakonnarekordi kahega rebimises — 90 kg. Sulgkaalus saawutas sinlane A. Kall kogusummas 252,5 kg., kergekaalus B. Haitowi kogusumma oli 262,5 kg. Keskkaalus towi kogusumma oli 262,5 kg. Poolraskekaalus saawutas Pärn 265 kg., raskekaalus A. Tiganik 247,5 kg.

Mõne reaga.

Tallinna garnisoni ohwitseride ja kaitsewäe ametnike wahelisel male wälkturniiril tuli wõitjaks ltn. Kõmmik (5½ p.), teiseks ja kolmandaks ltnt. Tärning ja ltn. Laas 4½ p. Praegu on käimas Tall. garnisoni ohwitseride ja kw. ametnike waheliseb male eswõistlused.

Kolmapäewal korraldab Lutheri NMKÜ oma wõimlas Lõuna t. 17 wõrkpalli wälkturniiri. Turniirist wõtawad osa NMKÜ B., Kuus, Puhtelodu, Põhja malewkond, Lutheri NMKÜ ja arwatawasti Witjas ning Tall. majaoman. selts. Wõistluste algus kell 7 õhtul.

Tallinna garnisoni käsipalli eswõistlusel reedel Tondil tn ühend. õppealaline wõimlas wõitis wõrkpallis pioneerpataljon — sidepataljoni 2:1 (15:12; 13:15; 15:10) ning sai teise wõidu loobumiswõidu näol merewäe õppekompaniilt. Korwpallis pioneerpataljon aga kaotas sidepataljonile 21:41 (15:17).

Weeremäng.

Tallinna garnisoni weeremängu klubi omawahelised weeremänguwõistlused wanahärrade nimelisele auhinnale peeti pühapäewal. Wõistlustest wõttis osa kokku 120 wõistlejat.

Wõitjaks tuli ja rändauhinna wõitis kolmandat korda laiskewäe halgla grupp 2456 punktiga. Teiseks tuli Eesti Panga 1. grupp 2337 p.; 3-daks 3. diwiisi ohwitseride grupp 2316 p.; 4. riigikontroll 2161 p.; Indiwiduaalselt said rohkem punkte Brilmann (kw. haigla) 371 p.; Rüütel (E. Pank) 351 p.; Arenberg (3. diwiisi ohwit.) 348 p.

Üleriiklikud weeremängu eswõistlused peetakse tänawu Narwas sealse weeremängu harrastajate seltsi korraldusel. Tähtpäewad ei ole weel kindlaks määratud.

Weeremängu harrastajate hulk kaswab Tallinnas järjekindlalt, nii loowad Tall. garn. weeremängu klubisse astuda umbes 70 uut liiget. Et aga praegused kaks weeremängu teeb on juba üle koormatud, siis ehitab klubi oma ruumid põhjalikult ümber, et wõimalik oleks uusi huwilisi rahuldada. Ehitatakse juurde kaks uut teeb. Täiesti uutena ehitatakse juurde buffet, riietehoiu ja pealtwaatajate loozhid. Ümberehitustöödega alustatakse kewadel.

•

Pühapäewal peeti „Estonia" teatri weeweel Tallinna weeremängu klubi ja Narwa weeremängu harrastajate seltsi waheline klubiwõistlus. Kummaltki poolt esines kümme mängijat, arwestati kaheksa parema tulemust. Wõitjaks tulid tallinlased 2580 punktiga 2006 punkti wastu, seega 589-punktilise edumaaga. Parim tallinlane oli Raaris 326 kiimaga, parim narwalane Hosmann 290 kiimaga. Korbamismäng on kewadel Narwas. Siis selgub üldwõitja ja karika saaja.

Wälismaa jalgpall.

Inglise kalender. Möödunud laupäew oli Inglismaal wahest üllatuslikum kogu jalgpalli-ajaloo lehtes. Algasid nimelt karikamängud ja neist wõtsid esmakordselt tänawu osa 1. ja 2. liiga meeskonnad pluss amatöörmeeskond Corinthians ja kaks kolmanda liiga meeskonda Watford ja Barnsley, kes möödunud aastal jõudsid karika weerandfinaali ja seega said õiguse wõtta osa tänawu juba suurwoorust. Koos ülejäänud kolmanda liiga meeskondadega ja prowintsi wälkeseltsidega wõttis karika nn. „kolmandast" woorust osa 64 meeskonda. Tulemused olid suuresti üllatuslikud, kuna suurem osa meeskondi esines warukoosseisudes, sest enamus paremaid mängijaid on haigestunud grippi. Nii esines Arsenal 5 warumehega 3. liiga Walsalli wastu ja kaotas 0:2, mis oli suurim üllatus karikasarjas. Esimese liiga juhtija kaotas kolmanda liiga põhjagrupis 10. kohal asuwale seltsile. Arsenal oli möödunud aastal karika finaalis, kus ta kaotas Newcastle United wastu. Wiimane oli nüüd koos tubli Derby Countyga ja sai omal wäljal lüüa 0:3. Seega on mõlemad finalistid wäljalöödud. Ka kaks järgnewat esimese liiga juhtijat — Aston Villa ja Sheffield Wednesday kaotasid ainult wiigid ja peawad nädala sees pidama kordamismatshid. 32 wõistlusest jäi ainult wiis wiiki, kuna üks matsh katkestati udu tõttu. 22 esimese liiga meeskonnast pääses edasi 13, seega 9 langes kohe wälja ja 2 mängisid wiiki. 1931. aasta finalistid West Bromwich Albion ja Birmingham tulid toime wõitudega ja on praegu favoriidid.

Tulemused olid:

Hull City—Sunderland 0:2, Oldham Athletic—Tottenham Hotspurs 0:6, Brighton and Hove Albion—Chelsea 2:1, Bradford City—Aston Villa 2:2, Darlington—Queens Park Rangers 2:0, Watford—Southend United 1:1, Bradford—Plymouth Argyle 5:1, Manchester United—Middlesbrough 1:4, Birmingham—Preston Northend 2:1, Swindon Town—Burnley 1:2, Westbromwich Albion—Liverpool 2:0, Millwall—Reading 2:0, katkestatud udu tõttu, Leicester City—Everton 2:3, Blackpool—Port vale 2:1, Grimsby Town—Portsmouth 3:2, Gateshead—Manchester City 1:1, Huddersfield Town—Follenstone 2:0, Stoke City—Southampton 1:0, Swansea Town—Sheffield United 2:3, Lincoln City—Blackburn Rovers 1:5, Wolverhampton Wanderers—Derby County 3:6, Sheffield Wednesday—Chesterfield 2:2, Charlton Athletic—Bolton Wanderer 1:5.

Omal wäljal mänginud meeskonnad on nimetatud esimesena.

Karikawooru kõrwal pidasid juba sarjast wäljalöödud kolmanda liiga meeskonnad eswõistluste matshe.

Shoti ringwaade. Eswõistlused lähewad edasi täies hoos. Rangers ja Motherwell juhiwad endiselt tabelit. Kummagil on 42 punkti 27 mängust. Kolmas on praegu Celtic 38 p. 26 mängust. Rangers wõitsid 21. jaanuaril Wiini Rapidi wastu. Selle matshi wastu tuntakse Shotimaal suurt huwi. Arwatawasti õnnestub Rapidil ka Inglismaal wastuwõtjat leida. Igatahes on Newcastle United awaldanud nõusolekut wiinlastega mängimiseks.

Kiitud Saksamaal. Lõuna-Saksa ringkonnas kestwad juba mõnda aega lõpumängud üleriiklikudeks eswõistlusteks. Esimese grupi tabelit juhib praegu A. F. C. Nürnberg, kellele järgnewad Sp. Vg. Fürth, Kaiserlautern, München 1860 ja Bayern. Kindlat favoriiti ei ole igatahes weel. Wiimati kaotas Saksa meister Bayern Ludwigshafeni wastu 0:1 ja mõlemad punktid. Teises grupis on esikohal F. S. V. Frankfurt, kellele järgnewad Kickers Stuttgart. Frankfurdi Eintracht on alles 5. kohal.

Lääne-Saksamaal jatkub Fortuna Düsseldorfi ja Schalke 04 wõidukäik. Mõlemad meeskonnad on eswõistlustel weel wõitmatud. Põhja-Saksa ringkonnas on Holstein—Kiel ja Altona 93 favoriidid. Wanameister H.S.V. on jäänud tahaplaanile. Berliinis on olukord jälle nagu lahe, kolme, wiie jne. aasta eest. Esiplaanil Hertha ja Tennis-Borussia. Minerwa ja Viktoria näitwab jälle olewat õnnetu saatuse ohwrid — juba aastaid peawad nad wõitlema kahe esinimetatud meeskonna järgedes. Tallinnat wiimati külastanud Saksa meeskond Preussen langeb arwatawasti tagasi teise liigasse. Kesk-Saksa ringkonnas on esikohal Wacker Halle ja Ragu-Saksas Beuthen 09.

Esperanto

„Eesti esperanto-isa" ins. W. Maheri 60 sünnipäew 21. jaanuaril möödus wäga pidulikult. Kohe pärast jumalateenistust wiis juubilari terwitamas „Espero" lauluikoor, andes ühingu nimel üle aaadressi. Kanti ette pr. Nii luuletatud esperantokeelne werlaul. Eesti esperanto instituut on saannud esperanto ajaloo lukudõites.

W. Maheri sünnipäewaga koos oli meie esperantistidel teinegi tähtpäew. Nimelt on möödunud 40 aastat päewast, mil W. Maheri kui meie wanema esperantisti kulest ilmus esimene esperantokeelne õppeaamat.

„Espero" pakoosolek möödus wäga rahulikus töömeeleolus. Nagu selgus aastaaruandest, on koondunud ühingusse ligi 300 Tallinna esperantisti. Neist on 60 prots. naised. Töötatakse mitmesugusel, lauluikoori, õppe- ja sportiringides. Raamatukogusse on jõudnud juba loguda 1400 esperantokeelset teost. Eriti populaarsed on klubiosaolekud igal nädalal, millest olnud keskmiselt täielt 100 osawõtjat.

Wäga head on suhted wälismaaga. „Esperol" on aasta jooksul läinud külalisi kümnelt maalt, nende hulgas isegi Türgist. Koosolekul tuli elawa ühelikule alla siiropaganda küsimus, kuna mõned kaldumad arwama, et ühing wõiks rohkem reklaami teha rahwusmahelisele keelele. Lõpuks rääbi aga üksi senisele tagasihoidlikule seisukohale.

Juhatusse walitti malemeister Türn, hra Eil, prl. H. Treien, pr. Nii ja pr. Rummelin. Rew. komisjoni hrad Käo, Kiik ja Kapler.

Eksamid õpetajatele. Eesti esperanto instituut korraldab tänawu eksamid esperantoõpetaja kutse saamiseks Tallinnas 5. weebruaril. Peale teoreetilise eksami tuleb igal õpetajakandidaadil anda esperantokeelne proowitund mõnes koolis.

„Eesti keel". Prof. dr. Saareste kõneles pühapäewal raadios esperantotunnil teemal „Eesti keel". Dr. Saareste on rahwusmahelise esperantomuuseumi auliige.

Wiiburi ringhäälingus kõneles möödunud reedel hra Siitam, eestlane, meie esperantoliikumisest. Hra Siitam töötab Wiiburis praegu esperantoõpetajana.

„Naiste reedene kirjanduslik ring", millise nime all koondunud salkond „Espero" kirjandushuwilisi naisi, peab tänawu oma lünnised koosolekumisi reedeti kahe nädala tagant. Koosolekuile ei lasta ühtki meesisikut. Selolewal reedel esineb referaadiga pr. Sadma, Kawerikunstnik Wlad. Padma ema. Pr. Padma tutwunes esperantoga alles möödunud mais ja waldab nüüd juba keelt täiesti wabalt.

Prl. Pähn Barcelonas. Eestlanna prl. Pähn, kes töötab wälismaal juba pikemat aega esperantoõpetajana ja kursusi on korraldanud Rootsis, Taanis, Prantsusmaal, Hollandis j. m., on nüüd jõudnud juba Hispaaniasse. Praegu on tal kursused käimas Barcelonas. Igalpool esineb prl. Pähn ka ettekannetega Eesti turismuskeskuste, landes sealjuures rahwusriideid. Tema töö tulemuseks Hispaanias märgitakse, et sealt on sõrõku tellitud suurem kaadetis esperantokeelset Eesti antoloogiat, mille wastu Hispaania seni oli täiesti külm.

Wiljandis sai ühingu. Wiljandis asutati esperantistide ühing „Ondo" („Laine"). Uue ühingu esimeheks ja üldse kohapealseks paremaks esperantistiks on muusikaõpetaja hra A. Pung.

Kulla-hõbeda turg.

Juweliiri mured

Ehteasjad ei leia ostjaid. — Mis maksawad wäärismetallid. — Tolliwaba kaup.

Wiimase juure wõltstemplite „panama" paljastamisel Tallinna ja maakonnalinnade kullasepaäridest ärakorjatud kuld- ja hõbeasjad on riiklikus proowikojas järele waadatud ja wõltsproowidega asjad õigetest eraldatud. Selle kõmulise loo paljastamisel selgus ka, millist rasket wõitlust ülesteisega töõhindade alandamises ja oma tööjaaduste odawalt müümises on kullasepad sunnitud pidama, et üldse weel midagi müüa.

Majandusliku kitsikuse tõttu on kadunud ehteasjade ostjad,

ostetakse weel ainult odawamaid hõbeasju, mis wajalikud perekondlikkude sündmuste puhul kingituste tegemiseks. Kullasepaärides walitseb waikus, ja kui keegi tuleb sisse, siis toob enda taskukella parandada, wõi tuleb ostma laulatussõrmust. Abielluwad inimesed ikkagi ja sõrmuseid on tarwis. Kihlasõrmuste ostmine on endiste aastatega wõrreldes tunduwalt wähenenud.

Nüüd kihlatakse ilma sõrmuse kinkimiseta, wõi siis kingitakse sõrmus, mis jääb ka laulatussõrmuseks.

Eriliste, kalliskiwidega kihlasõrmuste ostjaid on nüüd wähe. Kuna hõbe on muutunud odawaks, hoiawad mõnedki kullasepatööstused end weel peal hõbeasjade walmistamisega. Järjest sagenewate spordiwõistluste jaoks ostetakse palju karikaid ja wäikseid hõbetopsikesi. Tööd kullaseppadele, kuigi hõbedatöö alal, annawad ka loteriide korraldajad, kes ostawad suuremal hulgal mitmesuguseid wäikseid hõbeasju, nagu lusikaid, kahwleid, kulpe jne. Iga loteriikorraldaja jagab nüüd piletimüüjate wahel preemiaid hõbeasjade näol.

Kuld ja hõbe on neid wäheseid kaupu, millel meil ei ole sisseweotolli.

Neid metalle kodanikud wõiwad sisse tuua niipalju kui soowiwad — kui aga selleks jatkub raha. Wäliswaluuta puudus raskendab kullaseppadel kulla ja hõbeda sissetoomist wälismailt ja tuleb tooresmaterjali oma tööstuse jaoks hankida kodumaalt wanade, tarwitamiskõlbmatuiks muutunud asjade kokkuostmise teel. Juba läinud aastal Eesti Pank ei tahtnud enam heameelega anda waluutat kulla ja hõbeda sissetoomiseks, ja kui anti, siis nii wähe, et iga 20 kilo hõbeda peale, mis kullasepp sisse tõi, anti Eesti Pangast waluutat ainult 1 kilo jaoks. Ülejäänud 19 kilo hinna pidi kullasepp hankima enda poolt.

Kuna tooresmaterjali saamine wälismailt wäliswaluuta puuduse tõttu on raskendatud,

kullasepad peawad jahti wanade wene hõberublade peale,

neid kokku ostes ja üles sulatades. Mõnel kullasepal on agendid, kes hõberublasid kokku ostawad. Läinud aastal oli wene hõberublasid weel kaunis rohkesti saada, kuid nüüd hakkab ka nende tagawara lõppema — mis müüa oli, see on juba ära ostetud. Ainult siit-sealt maalt tuleb weel sukasääres hoitud hõberaha praeguse rahapuuduse tõttu müügile. Maamehed on weel endise aja mälestuste küljes kinni ja loodawad hõberublade eest saada kes teab kui kõrget hinda. Kuid hõbeda hind ei ole kuigi kõrge —

kilo murdhõbedat maksab keskmiselt 40 krooni,

ja kui kullasepp hästi osta saab, siis weel wähem. Hõbeasjad teeb kalliks töö ja riigi proowikojale proowitemplitega warustamise eest tasuda tulew maks. Iga kilo hõbeasjade tembeldamise eest tuleb riigi proowikojale maksta 15 krooni. Kõrge tembeldamismaks meelitab kullasep[illegible] käsitööliste oma walmistatud hõbeasja[illegible] wõltsproowidega warustamisele, sest seega wõis jätta riigile tembeldamisraha maksmata ja oma tööjaadusi müüa teistest kullaseppadest tunduwalt odawamini.

Wälismaalt toodawad kallismetallid saadetakse siia kas kangides, wõi siis walmisasjade kujul, kuld peamiselt taskukellade näol, kuna sõrmuseid ja teisi wäiksemaid asju kullasepad walmistawad oma tööstuses.

Ka kallisasjadel on oma „must börs", kus liiguwad hangeldajad-müüjad.

Nendest on tuntuim pika ninaga ja punase peaga wanem juut, kes oli segatud ka wäliswaluuta tehingutesse. Niisugused hangeldajad käiwad ärisid ja kortereid mööda müüa pakkumas kalliskiwidega kuldsõrmuseid, milliseid ostetud kas raskustesse sattunud isikutelt odawa hinna eest, wõi ka otse kullasepaärist. Müües hangeldaja püüab sokutada kallisasja ostjale kaela ikka kallimalt, kui sama asi maksab äris. Niisugused hangeldajad tihti müüwad ka wõltsmetallist walmistatud asju. Juba Eesti iseseiswuse esimestest aastatest

Tallinnas oli liikumas wasest walmistatud, kuid tugewasti üle kullatud sõrmuseid,

mis warustatud järeletehtud proowiga. Niisuguse ehteasja eraldamine kullast on wõhikule wäga raske, sest wälimuselt jätab ta täiesti kulla mulje, raskust ei oska wõhik wõrrelda ja proowitemplit on wõimalik nii osawasti järele teha, et ka wilunud silm wõib eksida. Niisuguseid asju kelmid püüawad kergeusklikkudele ostjatele kaela määrida kas „salakaubana", wõi annawad mõista, et see asi „kardab tuult, s.t. on saadud ebaseaduslikul teel ja seetõttu müüakse [illegible] Maamehed harilikult lähe[illegible]

1900 aastat Kristuse ristilöömisest.

1933. aasta on paawsti poolt kuulutatud Pühaks Aastaks, sest tänawu peab kristliku ajaarwamise järele olema möödas 1900 aastat Kristuse ristilöömisest ja surmast. Pildil — Püha Aasta pidulik wäljakuulutamine Roomas. Paawsti esindaja loeb ette wastawa bulla.

964 inimese tapja.

Mees, kes oma lapsed tappis ja riputas nöörile. Mida räägiwad Kölni arhiiwi kolletanud lehed.

Kõigi aegade suurim roimar.

Kölni linna arhiiwis awastati hiljuti ajalooline dokument, mis räägib inimkoletisest, kes oma elu kestel tappis 964 inimest!

Kolletanud lehed, mis ligi 400 aastat wanad, teatawad, et see massiroimar elutses Berglesseli linna ümbruskonnas. See linn, mis kadunud maapinnalt, asus Moseli kesjooksul.

Roimari nimi oli Christman Genipperteinga, pärit ta oli Kaerpenist, paar kilomeetrit Kölnist eemal. Kolmteist aastat järjestikku oli see röõwmõrtsukas tapnud inimesi ja sealjuures pidanud täpse nimekirja oma ohwritele.

Röõwmõrtsukas oli oma peidupaigaks walinud ühe koopa Berglesseli naabruses asuwas metsas. Koopast awanes awar waade ümbruskonda läbisõitwatele maanteedele kahe miili ulatuses. Koopas olid keldrid ja laoruumid, mis olid täidetud igasuguse röõwitud waraga, toiduainetega ja wiinaaamidega. Oma ohwrite laibad heitis Genipperteinga kuristikku koopa läheduses. Mõrtsuka poolt korjatud wara wäärtust hinnati tol ajal 700.000 guldenile.

Roimari hukatuseks sai naine.

See oli ühe aamisepa tütar Bopwardist, kes oli teel, et külastada oma wenda Trieris. Röõwel röõwis ta paljaks ja tahtis teda tappa. Kuid naise ilu pehmendas ta julma südant.

— Ela minuga, wõi ma tapan sind! — lausus ta süngelt.

Et päästa oma elu, nõustus neiu. Iga aasta sünnitas ta lapse, aga luus. Aga metsaline isa surmas nad, lõi peale sündimist ja riputas nad nöörile nagu pesu. Ja kui tuul kõigutas nende jäänuseid, siis naljatas jõle röõwel:

— Tantsige, armsad lapsukesed, tantsige! Teie isa Genipperteinga teeb teile muusikat.

Naise süda lõhkes walust, kuid tal polnud pääsu. Kui röõwel lahkus koopast, kinnitas ta naise keti külge.

Naine käis röõwlile peale, et ta laseks teda kord waatama inimesi;

muidu ta sureb igawuse kätte. Lõpuks röõwel andis järele naise palwetele. Ta wõttis naiselt wande teda mitte ära anda ja lasi teda minna Berglesselisse.

Linnas nägi ta wäikeseid lapsi tänawatel mängimas. Tal tulid meele ta oma hukatud lapsed, kõik ta seitsmeaastane piin ja ahastus. Kibedalt nuttes langes ta tänawakiwidele. Ta ümber kogusid inimesed, kes osawõtlikult pärisid ta kurwastamise põhjuste järgi. Kuid naine waikis.

Naine wiidi linnaisade juure. Kuid ka siin ei tahtnud ta midagi rääkida. Tähendas waid, et ta on seotud hirmsa wandega. Selle peale seletati talle, et kui wanne puutub ta hinge õnnistust, on peale sunnitud, siis pole selle wande murdmine patt. Selle peale rääkis naine linnaisadele Genipperteinga roimadest ja juhatas kätte tema peidupaiga.

Kolmkümmend relwastatud meest saatsid naist tema teel röõwlikoopa juure. Röõwel magas ja selle tõttu meestel oli kerge tema üle saada wõimust. Kinniseotult talutati ta linna. Ta seletas oma kohtumõistjatele, et

tal olnud kawatsus lõpetada röõwimisi, niipea kui ta ohwrite arw on tõusnud tuhandeni.

Röõwel tõmmati rattale, kus ta üheksa päewa elas hirmsates piinades.

Suurem osa mäged lõunanabe ümber asuwal maal koosneb jääst, mis on tekkinud 260.000 aasta jooksul. Kui see jää jaotada ühtlaselt üle kogu maakera, siis kataks see 10 meetri paksuse kihina meie planeeti.

*

Ainult 9.4 protsenti inimestest sureb loomulikku surma — wanadusenõrkusesse.

Kust tuleb pärlmutter?

Miljonid merepõhjast. Tsüklon pärlipüüdjate kurjem waenlane.

Üks mere kink.

Kes ei tunneks läikiwaid mitmeeüstes wärwitoonedes wirwendawaid pärlmutrist nööpe. Kuid wähesed teawad, kui waewarikka tee nad peawad käima läbi, enne kui jõuawad tarwitajani.

Pärlmutter on lõunameredes leiduwa austri karbiaine. Wäljastpoolt on see koore hall, alles pealmise kihi eemaldamisel ilmub see, mida meie tunneme pärlmutri nimetuse all.

Esikohal oma pärlmutritoodanguga seisab Austraalia.

Parima walge pärlmutri annawad Austraalia põhjapoolsed merelahed. Kui suur on pärlmutri toodang, selle kohta puuduwad täpsemad andmed. Kuid üks ainus püügikoht, nimelt Baidoin, annab üksi pärlmutrit kuni 10.000 naelsterlingi, s. o. 125.000 krooni wäärtuses aastas. Kui sinna juure arwata Austraalia ranniku teised püügikohtade saagi, siis leiame, et pärlmutri üldise toodangu wäärtus umbkaudselt on miljon kr. aastas. Pärlite püük aga annab Austraaliale 75 kuni 115 milj. krooni aastas.

Nendes arwudes puudub weel Austraalia teise were pärlmutri toodang. Nii näiteks annab Queenslandi rannik üksi üle miljoni krooni wäärtuses erilisti pärlmutrit, mis peamiselt läheb Jaapani nööpide walmistamiseks. Põhjapoolne pärlmutter, kui wäärtuslikum, läheb suuremalt osalt nikerdatud esemete walmistamiseks.

Suurimaks pärlmutri ostjaks on Ühendriigid,

kuhu Austraalia müüb pärlmutrit ligi 4 miljoni krooni eest aastas.

Enne maailmasõda töötasid Austraalia wetes umbes 600 konnakarpide püügiga tegelewat laewa 4300-pealise meeskonnaga. Maailmasõda ei jäänud mõjuta ka sellele tööstusieharule. Praegu on sel alal ametis waid 360 laewa, millede meeskond on wanemalt 3000 meest. Laewad on tuu[illegible] 15 neljatertonni suurused ja tugewa ehitusega, et wastu panna tormidele.

Põhjapoolset Austraalia rannikul töötawad peamiselt eurooplased, kes aastas turule saadawad kuni 200 tonni pärlmutrit. Austrite asukohad on madalikudel, kuid nad on mõõna ajal kättesaadawad ilma tuukri abita. Mujal Austraalia wetes tuleb aga kasutada tuukreid, kes kuni 50 meetri sügawusele laskuwad.

Uuemate tuukriseadeldiste juures juhtuwad õnnetused püügil kaunis harwa, kuna aga endistel aegadel see oli üheks hädaohtlikumaks tööks.

Püüdja laskub meresügawusse alati oma abilise — „tenderi" saatel. Wiimase walib ta ise. Meeskonda kuuluwad weel 5—6 madrust.

Laewa meeskonnad koosnewad peamiselt jaapanlastest, hiinlastest ja malailastest.

Kuigi Austraalias on walitsewaks põhimõte, et Austraalia on walgete jaoks, tuleb seaduslikel wõimudel siiski lubada warwiliste meeste tööd pärlipüügiks. Ettewõtja maksab iga karwalise töölise eest tagatiseks 100 naelsterlingit, umbes 1.300 krooni, mis läheb riigi heaks, kui tööline pärast töölepingu lõppu pole kohe saadetud tagasi. 1918. aastal andis Austraalia walitsus wälja määruse, mis lubas warwilise meeskonna kaitsmist waid tingimusel, et tuuker ja tema abi oleksid walged. Selle korralduse tulemusena aga hakkasid pärlipüüdjate laewad üle minema Hollandi alumaade wetesse ning määrus tuli kiires korras tühistada.

Konnakarpide püüt annab ettewõtjatele kaunis ilusat kasu. Püügilaew ühes seadeldisega tuleb maksma umbes 10.000 kr. Meeskonna ülespidamine ei nõua suuri kulusid, kuna palka meie mõiste järgi saawad waid tuukrid ja „tenderid". Siin ei puudu aga teatud riisiko: äkiliselt tõusew tsüklon hawitab merel pahatihti hulgaliselt pärlipüüdjate laewu.

Eesti saab pärlmutrenööpe peamiselt Saksamaalt. Nende tootmine on eriti lewinud Türingeni linnades, kus neid peale wabrikute walmistatakse ka kodudel teel. Masinast tuleb pärlmutrist nööp walmina. Et talle anda meile tuntud läiget, asetatakse nööbid saepuru ja stearini segusse, kus nad peawad turbide wiisi weerlema ja keerlema.

Nikerdustega kaetud pärlmutrist esemed tulewad hommikumaadest, peamiselt Palestiinast.

Kalju langes majadele.

Tour'i linna lähedal, Prantsusmaal, langes katastroofiliselt alla suur kaljurahn, mis kukkus all orus olewatele majadele. Hiigla laeng purustas kolm maja. Waremete alt toodi wälja kaks surnut ja kümme raskelt haawatut. Ohwrite wõrdlemisi wäike arw on seletataw sellega, et elanikud juba mõnda aega hädaohust teadlikud olid.

Unejumal wintsutab.

Normaalne inimene wahetab magades 20—25 korda asendit. — Magaja kontrollimine filmiaparaadi abil.

Magaw inimene teadlaste uurimise all.

Paljud inimesed usuwad, et kui nad on wäga wäsinud ja uinuwad kohe, ei liiguta nad endid kogu öö jooksul kordagi.

See on ainult oletus. Teadus on selle kohta teisel arwamisel. On uuritud põhjalikult magajate asendit ja on pandud tähele, et iga terwe inimene muudab keskmiselt 20 kuni 45 korda öö jooksul oma asendit. (See on arwatud 8 tunni jooksul.)

„Sa pead hoidma end ka magades sirgelt, mitte kerra tõmbuma," ütleb harilikult hoolikas ema oma lapsele, „muidu jääb su selgroog weel kõweramaks."

Seda on kerge ütelda, aga mitte nii kerge teha. Magades musklid jääwad lõdwaks ning keha otsib magaja teadmatult asendit, milles ta jaab kõige paremini ja wabamalt wälja puhata. Kui aga kiski õnnestub magades oma tahet maksma panna kehaasendi suhtes, kannatab selle all uni ja ei too küllaldast kosutust.

Meie teame, et

pole ükskõik, millises asendis meie magame.

Igal inimesel peab olema küllalt ruumi liigutamiseks ja külje keeramiseks. Sellepärast segab liig kitsas woodi, kui sellega pole harjutud, und. Paljud usuwad, et pea peab magamisel lamama kõrgemal. Kuid see arwamine on wäär, sest siis on werewool peaajju takistatud. Alaline wasakul küljel magamine tusjub ka täiesti terwete inimeste juures südamerikked esile. Kui lamada wasakul küljel, surub ka täislõht südamele ning mao tühjenemine peab sündima wastupidiselt raskusele, kuna mao awaus soolde asub paremal küljel. Soowitaw on lamada selili ja mõnikord ka kõhuli — kuid mitte sagedasti.

Milline asend on kõige terwem,

see pole teaduslikult weel täiesti kindlaks tehtud. Meie küsime küll inimeselt, kumbal küljel ta armastab magada, kuid wastus, mille ta annab, käib ainult selle kohta, kumbal küljel ta armastab uinuda. Kas ta jääb ka magades sellele küljele, seda ta ei tea isegi. Kui inimese öisest kehaasendist teha rida ülesmõtteid ja wõrrelda sellega, mis magaja ise oma asendist arwab, siis wõib leida, et tema arwamised on wäga ekslikud. Wõiks ka walwaja palgata, kes paneb tähele magaja iga liigutust. On ju olemas walwajaid, nagu haigete juures haigerawitsejad ja arstid, kes peawad haiget kogu aeg silmas. Kuid esiteks on neil tarwis muid asju silmas pidada kui magaja asendit ja teiseks on tähtsam terwe magaja asendit tähele panna kui haige oma.

Ameeriklased Johnson, Swan ja Weigard Melloni instituudist Pittsburgi ülikooli juures asusid uue meetodiga püüdnud seda küsimust objektiiwselt lahendada. Terwelt neli aastat uurisid nad automaat-päewapildiaparaadi ja registreerimisaparaadiga magajate liigutusi. Woodi külge kinnitatud sulg registreeris kõik jämemad liigutused. Ka konstrueeriti filmikaamera, mis automaatselt pildistas magaja. Esimene üleswõte tehti, kui magaja liigutas esimest korda woodis, teine minut hiljem, kui liigutus lõppes, kolmas, — kui magaja liigutas end uuesti ja nii edasi.

Selle aparaadiga oli wõimalik koguda täpseid andmeid magaja liigutuste kohta. ilma et oleks tarwis olnud kogu öö jooksul asjata filmi raisata. Liigutusega koos pildistati ka kell, mis rippus woodi kohal. Magajale pandi algul must rätik silmade üle, et walgus ei segaks ta und. Kuid ta harjus nii kiiresti walguse juures magama, et kolmandal wõi neljandal ööl wõidi must rätik ära jätta. Magamistuba oli hästi õhutatud ning temperatuur hoiti alati ühesugune.

Nii tehti katsed umbes 150 inimesega, kusjuures katseaeg ulatas paarist nädalast kahe aastani. Terwete inimeste hulgas oli 20 üliõpilast, 20 abielulist keskmistes eluaastates, 22 last 1½ ja 5 aasta wahel. Siis tehti katsed weel 50 kopsuhaige naisega ja 20 närwi- ja waimuhaigega.

Terwete inimeste juures pandi tähele järgmist:

kaheksatunnilise magamise juures wahetas iga magaja 20—25 korda oma asendit. Umbes pooled magajad muudawad oma asendit wähem kui wiie minuti jooksul; ühe wiieteistkümnendiku juures kestis üks asend 15 minutit. Wäga harwa tuleb ette, et magaja püsib ühes asendis terwe tunni. Liigutused ja asendid on mitmesuguste inimeste juures wäga erinewad, ning üks ja sama isik magab harwa kaks ööd ühesuguses asendis.

Sellega Johnson'i, Swan'i ja Weigard'i uurimused lükkawad ümber arwamise, et terwe inimene ei muuda magades oma kehaasendit. „Liikumatult nagu puunott" magawad ainult need isikud, kellele oli antud kanget unerohtu. Normaalsete, terwete inimeste juures ei pandud seda üldse tähele.

Missuguses asendis magas enamus?

Üksikute magajate juures wõidi tähele panna öö jooksul umbes tosin asendeid ja küllaldaselt juures woodis muutsid nad oma asendeid waheldumisi. Nähtawasti toob just asendite wahetus wajalise kosutuse. Üksikud asendid ühe ja sama isiku juures on just wastukäiwad üksteisele, kord on teatawad musklid pingul, kord jälle lõdwad. Terwe magaja juures ei ole kõik musklid iialgi korraga lõdwad. Asendeid, mida eelistatakse ühel ööl, wõidakse enamasti tähele panna ka järgnewal ööl. Kuigi kitsas woodi ei luba wõtta teatawaid asendeid, wahetab magaja iškagi teatawa aja järele oma asendit.

Sellega on nõuanded, millises asendis magada, täiesti ülearused ja läbiwiimatud. Ainult siis, kui magaja kinni siduda wõi gipsi panna, püsiks ta teatawas asendis, kuid selline uni ei too tarwilikku kosutust. Paljuid ehk paneb imestama asjaolu, et magades ei ole tegew mitte üksi waim (unenägude kujul), waid ka kõik musklid on korduwalt tegewuses. Tähendatud uurimused wiiwad arste weendumusele, et kõige parem on keha oma soowidele ja seadustele wastawalt toimida lasta ja tema puhkust kõiksugu eeskirjadega mitte takistada.

Esimene monument Brian'ile.

Prantsuse riigimehele Briandile, kes suri läinud aasta lõpul, on nüüd Pariisis ühe kooli õue püstitatud esimene ausammas. Pildil näeme seda monumenti, mida lapsed parajasti imetlemas.

Iga töö nõuab tasu.

Rutukas murdwaras.

Keegi murdwaras Mehhikos oli rakke töö järele sisse tunginud koloniaalkaupluse ja awanud kassakapi.

Ent kassakapp oli tühi. Murdwaras langes mõttesse. Kuidas saada tasu nähtud waewa eest?

Kell oli juba 7, kui ta aknale riputas plakati pealkirjaga

75 protj. hinnaalandust kaupluse likwideerimise puhul.

Möödakäijad mõistagi tahtsid kasutada sarnast haruldast juhust. 10 minutit enne 8 oli leidlikul „kaupmehel" üle 100 dollari kassas. Ta jõudis selle rahaga põgeneda hetk enne seda, kui kaupluse tormas hirmust kahwatu omanik.

Surija peab sõna.

Waimude rännakud.

Keegi inglise daam miss J. Montagu jutustab ühes inglise lehes kummalisest elamusest, mille keskpunktiks on tema endine peigmees major Ernest Gee. Major jättis enne sõjawäkke astumist mõrsjaga jumalaga, öeldes, et ta ei olewat sugugi kurb, sest ta tulewat kindlasti jälle tagasi, kui mitte muuks, siis selleks, et ütelda talle wiimast korda „jumalaga". 25. aprilli ööl 1918. aastal ärkas miss Montagu, sest ta kuulis selgesti, et teda hüüti nimepidi ja ta tundis otsekohe ära majori hääle. Ta hüppas woodist üles, tõmbas riided selga ja jooksis trepist alla wälisukse juure.

Hetkeks wiiksatas tuli raudwärawa taga ja miss Montagu nägi selgesti läbi klaasukse majori nägu. Järgmisel silmapilgul oli ka teenijaskond juba jalul. Kui awati uks, ei nähtud aga wärawa taga ühtki hinge. Willa ümbrus otsiti hoolega läbi, kuid polnud öisest külalisest jälgegi, kuigi miss Montagu ja weel paar majaelanikku olid teda weel paari sekundi eest näinud oma silmaga.

Kolm päewa hiljem sai miss Montagu teate, et major oli langenud 25. aprilli ööl waenlase kuuli läbi. Ta oli pidanud lubaduse: ta oli tulnud tol ööl, et ütelda oma mõrsjale wiimast korda „jumalaga".

Nimetus Tulemaa on tuletatud lugematust hulgast onnituledest, mida Magalhaes nägi, kui awastas 1520. aastal selle saare ja wäina, mis kannab nüüd tema nime.

*

Hiina kuli on oma wähenõudlikkusega igas suhtes kõige kardetawamaks wõistlejaks teiste rahwaste töölistele.

Vabrikutöölise olukorrast Nõukogude Venemaal kuuleme tänasest kirjutisest. Järgmises numbris — veel huvitavaid andmeid Eesti asunduste elust.

Eelmises numbris tõime kirjelduse eestlaste-wäljasaadetute elust-olust Põhja-Wenes. Andsime pildi sunnitööliste elust. Et aga ka wabadel töölistel olukord punases Wenes kiita ei ole, peaks olema näha alljärgnewatest kirjadest, mis saadud Krimmist ühelt eesti töölise naiselt. Nagu kolmest alljärgnewast kirjast näha, on elu Krimmis läinud kallliks iseäranis wiimase, see on 1932 aasta jooksul.

Töölisnaine kirjutab:

24. april 32.

„Mees töötab, saab kaunis ilusa palga raha järele, aga kui sellega turule ostma läheb, siis pole see palk midagi wäärt. Pajuk, mis iga kuu antakse, on meile wähene. Leiba wäeti ka wähemaks; enne saime päewas 1 kilo 600 grammi (mehe, naise ja lapse peale kokku), aga nüüd 900 gr. Turul maksab leiwa kilo 4—7 rubla, wõi ja rasw 25—30 rubli kilo, ühesõnaga — kõik on wäga kallis. Riidekraami pole hoopis saada, ainult üks pood on („torgsin"), kus on kõike kraami ja riiet müüa, aga ainult kulla ja wõõra riigi raha eest. Wõõra raha eest saab kõike odawalt. Nääkisime juba, et waja hakata teiega raha wahetama, et teie saadaksite meile oma raha ja meie teile oma; siis saame ka sinna poodi minna ostma.

Meie pool on elu wäga palju muutunud. Inimesed on kui kitsad lagmad, ei tunne üksteise wälu ega häda."

Tõepoolest „torgsinitest" saab kõike osta ja palju odawamalt kui mujalt. Wälismaalane, kes pole kursis üldise olukorraga Wenes, ostab tawaliselt kõik torgsinist wälismaluuta eest ja talle jääb mulje, nagu poleks Wenes millestki puudust.

Töölisnaine kirjutab neli kuud hiljem:

26. august 1932.

„Meil Krimmis on kõigest puudus, nii hästi toiduainetest kui ka ihukatteist. Nüüd on küll kergem, et on juba kõike ogorodi-kraami, aga on nii suured sobad, et wõtsid kabas seistes ära, enne kui kätte saab. Tangu, teeb, kohwi, suhkrut ega mingit magusat kraami meie pole juba mitmendat kuud saada. Nüüd sellel kuul anti suhkrut liikmeraamatu peale 200 grammi hinge peale, mõtle ise, kuidas peab kuu aega läbi saama. 200 gr. leiba ka saame mina ja laps, mees saab 600 grammi päewas ja seegi on tänini nii must ja säme leib.

Riidekraami pole aga ammu näinud. Kuulda on, et külades peab riiet poodides olema, aga linnades ei ole meie näinud. Ainult kroonuametnikud ja suured parteilased, need muidugi saawad niihästi riiet kui jalanõusid. Neudel on oma pood, kust meie aga midagi ei saa, kui oleks ka raha kuipalju tahes. Turult — sealt wahel juhtub hingehinnaga saama.

Ka rasmained on wäga kallid. Wõi maksab 12 rubla naël, paastuõli liiter 28 rubla, nii et selle palgaga, mis saab, wäga wähe osta saab. Leiwa kilo maksab 7 rubla 50 kop. kuni 4 rubla kilo. Jahu saab wahel külaliselt osta 120 rubla puud, aga seegi peab salaja olema. Noh, kõhud just tühjad ei ole, aga eks ta ole kõik nii wesine. Liha kilo maksab 10 rubla. Töölistel maksab lõuna wabrikus 1 rubla 50 kop., see on taldreku täis suppi, teiseks pudru ja kaks pisikest kotletti. Nüüd küll on kolhoosnikkude turu iga 5 päewa tagant, aga nende turul on kõik kallim kui spekulantide turul."

Kolme ja poole kuu möödudes on wiletsus järjest kaswanud:

5. detsember 1932.

„Meie pool elu on wäga waene ja wilets, ei julge ega mõistagi kirjutada. Kõik on kole kallis, aga tööliste palk on wäga wäikene. Mees töötab, saab 5 rubla päewas, on „zawedujuštši".

See on hea palk. Naistöölised, kes näiteks töötawad wabrikutes ja sawodites, saawad 1 rubla päewas, wõi 1 r. 20 k. — 1 r. 50 k., mitte rohkem. Aga mismoodi wõi kuidas saab ta sellega läbi, kui toit tuleb turult osta. Ainult lõuna saab mees sawodist, kus töötab, see on wesi ja kapsad wõi midagi muud wesist. Sellewastu turuhinnad on: wõi nael 16—17 rubla, samuti rasw; paastuõli liiter 45 rubla, sealiha kilo ilma pekita 20 rubla, loomaliha 16—17 rubla kg., kartulid 4—5 rubla kilo. Ounu müüakse tüki wiisi. Neid on nii wähe, et küsitakse tükist 85 kop. — 1 rubla! Tangu müüakse teeklaasidega. Prossotangu klaasitäis maksab 3 rubla 50 kop. — 4 rubla, riisitangu juba ammugi pole. Ka pole midagi magusat müügil. Ennemalt sain osta klaasihaawal 4—5 rubla klaasitäis peenikest suhkrut, wõi 1 rubla suhkru saetud tükk, aga nüüd pole 3 nädalat sedagi enam saada. kas maksa wõi 10 rubla klaasist! Suwel oli ikka warenjet (marjakeedist), aga nüüd pole mingisugust magusat. Saia pole saada. Ka leiwaga on päris täbar lugu. Wähendatakse normi ühtelugu, saab näha, millal teda enam üldse ei anta. Mees saab praegu 600 grammi, mina ja laps — kumbki 200 grammi päewas; ja see on must rukki ja kukuruusi wõi odra segu. Must ja rabe nagu karask. Nii saame seda perekonna peale kilo päewas. Enne sai turult osta leiba, 6—8 rubla kilo, aga nüüd pandi ka need müüjad kinni, nii et paljud inimesed, kellel leiwakaarti ei ole, peawad wist küll nälga surema, sest kuskilt leiba ega ka jahu osta ei saa. Meil oli õnne, et saime suwel natuke jahu osta, nii et saab taigna toitu teha leiwale lisaks. Möödunud talwel anti poest liikmetele tangu ja wahel makarone, aga tänawu pole saanud juba aprillikuust saadik.

Nii on lõigega, ka riiete ja jalanõudega; ainult turult saab osta hingehinna eest.

Nii on tööliste elu ja olu, aga kroonuametnikud, need elawad wäga rahuloldawalt. Ka küttega on hull lugu. Meie töölised ei ole weel talwekütist kätte saanud ja warsti on jõulud ja talw käes.

Siin möllab ka soetõbi ehk tüüfus, palju sureb inimesi, sest inimesed on wäga nõrgad. Arwake ise, kuidas peame elama. Ootame paremust, aga näha, et iga aastaga wiletsamaks läheb."

Wõib arwata, et kirjutaja ei liialda midagi wiimases lauses. Ütleb juba kõik: kui mõelda, et õunad, mida Krimmis kaswab küll wist rohkem kui kuskil mujal Wenemaal, maksawad nüüd 1 rubla tükk! See on ju ainult weidi wähem kui naistöölise keskmine päewapalk. Klaasitäie tangude ostmiseks naistööline peab töötama 3 pikka päewa!

Olukord on ühtewiisi wilets nii linnades kui ka maal. Eesti õitsewad asundused Krimmis, Kaukaasuses ja mujal on laostatud; neis peesitsewad juudid ja logelejad „kehwikud". Töökorraldus kolhoosides on asjatundmatu ja puudulik, sellest näig ja wiletsus sel wiljaandwal maal. Enne kollektiwiseerimist wõis Krimmi Eesti asunikku wõrrelda meie karjamõisnikkudega. 50-tiinulise koha omanik loeti seal waeseks meheks. Keskmine asunik omas 80—120 tiinu pärismaad, peale selle paljudel oli weel renditud maad. Nüüd aga nende rahulikkude asunikkude — kes juba nii kui nii paljaks on tehtud — kannatustel ei näi enam piire olewat.

Kõige hullemini kannatawad eestlased-asunikud oma kaasmaalaste pärast, kes läinud parteisse ja nüüd oma suguwendade elu lausa põrguks muudawad. Igas eesti asunduses on mõni selline wäike wõimumees-eestlane, kes külanõukogus wõi mõnel muul juhtiwal kohal. Kohalikke wõimutsejaid, olgugi et nad wäikesed mehed on, kardetakse ja wihatakse kõige rohkem. Nende pealekaebamisel saadetakse järjest „kulakuid" wälja, nende teeneks loetakse suguwendadelt hääleõiguse ärawõtmist, mida igaüks „hoiab nagu hingeõnnistust" (kirjast Wenemaalt).

Keegi eestlane kurdabki ühe kaasmaalase-kommunisti pärast, kelle teeneks loetakse mitme eestlase wäljasaatmist sunnitööle:

...„Jah, peame kõik ära kandma; wõibolla, et ükskord waadatakse, et need (kohalikud wõimumehed) õiesti ei tee, sest Lenin soowis kõigile waesematele head..."

Kuidas kohalikud wõimumehed-eestlased oma suguwendi aitawad wälja saata, sellest kõnelewad mitmed kirjad, mis meil kasutada. Awaldame mõned:

„Külas hakati jälle rahwast kulakuks tegema. Ka P. pere oli nende hulgas. Nad olid artellis juba kaks aastat nagu teisedki, aga walitsus nõudis, kas külas kulakuid on ja nõudis liha. Siis külanõukogu walis kolm peret, kellele suured nõudmised peale pandi. P. perelt nõuti kolme päewa jooksul 3 lehma, 5 lammast, 5 siga. Nad olid aga oma wara juba kõik kahe aasta eest artelli ära annud ja neil ei olnud kodus enam muud hingelist kui üks lehm.

Noh, kolme päewa pärast määrati trahw neile wiiekordne, s. o. 2555 rubla, selle eest, et nad nõudmist ei täitnud. Aga kuna nad elasid, nagu teised kõik, artellis, palka kopikat ei saanud, kust seda wõtta? Kõik suured maksud, mis enne nõuti, maksid nad ära, sest poeg neil teenis linnas ja andis oma palgast. Noh, rahas neil waesetel perehel polnud maksta. Siis kirjutati kõik warandus üles ja tehti nad paljaks ning jäeti endi paljaste seinte wahele. Siis P. tegi ja kopsis harkjalad wanadest kottidest, mis weel järele jäänud ja tegi asemed, sest maas ei tahtnud magada."

Hiljem P. kutsuti teiste pealekaebusel siiski weel kohtusse ja saadeti kulakuna 3 aastaks Krimmist wälja. Kaks kuud peeti teda kinni wanglas, wäikeses keldriruumis, kus wiibis 120 inimest. Ruumipuudusel inimesed olewat maganud seal istukil. Mõne aja möödudes saadeti P-le järele ka ta perekond, naine ja lapsed. Nii sattus jällegi üks süütu perekond Mustamere äärest Walgemere lähedale. Kirjakirjutaja jatkab:

„Oh, kui rasked ajad! Ükski käsi ei jõuaks seda häda üles kirjutada, mis nüüd süütud inimesed kannatawad ja seda kõik oma külla inimeste wale pärast. Walitsus pole see, walitsus tahab head teha, aga need wäikesed isikud tahawad omale kõrgendust saada ja keegi sinna midagi parata ei saa. Teie ehk arwate, et meie inimesi ei aita ega otsi õigust, aga kui meie ühe sõna nende õnnetute eest kostame, siis oleme meie needsamad kulakud ja wastased.

Meie elu on wäga wilets. Nälg on suur, inimesed elawad ainult tükist leiwast, mis antakse, kui tööle lähed. Oled haige, wana wõi nõrk ja tööl ei käi — jääd ilma. Ärge mõtelge, et naljatan, aga on päris tõsi. Kellel lehm on, saab piimast sööri juusta ja wõid natuke, mis kontrolnois üle jääb. Leiba saame 600 grammi kõige rohkem päewas, selle järele, kuidas töö on. Naised-lapsed 200 grammi. Peale selle leiwatüki ju midagi süüa pole, poes on müüa ainult soola ja 100 grammi suhkrut inimese peale kuus. See on kõik, mis poest saame. Ainult tilk piima ja need grammid musta rukki- ja odrasegu leiba, see on kõik, mis sööme. Kui teil kõhud täis, arwate, et ehk leiba suur norm on. Ma tean ka, enne kui meil kõike süüa oli, ei söönud ma rohkem kui 100 grammi, aga nüüd söödsin kilo leiba. Ostaksin, aga pole — millega, ja pealegi praegu pole meie pool mingisugust kaupa, ei söögi- ega riidematerjali saada. Tänawu saab wist wäga hea wiljakasw olema, aga ega siiski wist leiba niipalju anta, et uudseni jatkub."

Ka wanad ja nõrgad ei pääse suguwendade kommunistide tagakiusamisest. Ühes külas sattus „kommunde" ohwriks wana abielupaar. Mees, kes

wanadusest juba täitsa tõnkiks jäänud, et leidnud mund päästeed tagakiusamisest, kui et poos enese üles. Naise kohta puuduwad igasugused teated. Kiri pajatab nende kohta:

„Wanad ja waesed olid nad, et jaksanud enam tepi nasalgi täita. Neil wõeti kui kulakutel hääleõigus ära ja määrati: 34 tuuni jooksul aega 300 rubla maksmist ja majast minekaga wälja. Wanamees oli juba kuwel seguse peast, aga siis jäänud mõtlema, et kust tema wõtab selle raha wõi kuhu mõnud lähemad selle juure sama ja talsuga. Sest neil ei olnud raha mitte 5 kopikatki. Juba suwel nad nälgisid, sest leiba neile ei antud. Neil tülas ega ka linnas ei ole enam seda, et inimesel süüa on, millest leiba teha. Leib anti selle paberinist (kupongitonist). Nii nad said wahel leiate läest, kes juhtusid oma meremist andma. Neil oli lehm; siis nad sõid piima ja sõri (juustu), aga lehm wõeti suwel ära. Juhtus siis nii, et see wana tubi end wälja üles poos, sest enam teist teed tema omale ei leidnud."

Suurimaks hoobiks ja kõige kurja juureks Wenemaal on hääleõiguse äravõtmine. Sellest õnnetusest tabatud inimesed teewad targasti, kui nad aegsasti lahkuwad oma ümbruse elama aiuba. Wastasel korral wõib juhtuda sama, millest järgnewas kirjas juttu on:

„Ta wõeti tänawu hääleõigus ära. Talleb, sellega sama juhtus, karjusid õigel ajal külast wälja päästeda, tema aga ei läinud, sest temal oli pere. Jäi ootama, mis temast saab. Nah — wiibi mees linna, seal peeti 2½ tund wäljas, siis aeti sealt sala kohtusele, mis 20 wersta eemal. Mees olnud nii närt, et tukkunud minestusse. Kui ärganud, leiwat leidnud, et kõik raha, mis ühes oli, on ära warastatud. Sealt saadeti 2. wangiwalja, kus ta oli ühe kahe kuu. Siis määrati sunnitööle. Inimesed, kes teda enne wäljasaatmist näinud, kõnelewad, ta polewat olnud enam inimese nägu ja ei olewat suutnud enam jalgadel seista."

(Järgneb.)

Terra incognita – tundmatu maa

Sunnitöölise päewik

JOH. JUHTUND. 48

Järgmisel päewal, kui keegi raudtee kassir, awatatud süüdlane, riietes uimalt teeb, hüüab Direktor magaja juure, awab selle püksinööbid ja walab tubli portsjoni särpeniini teise püstiaugust sisse, wiit heas usus, et nie kassi ergutab, aitab ka mehele. Magaja karjub kui wäljust maast üles ja siin nüüd need mehed seisawad rusikates kõnega wastamisi kui kaks riiakat kukke, iga hetk walmis üksteise karwad pihku krahmama. Kuid selleni asi siiski ei jõudnud, lõppes kõik waid wastastiku mehiste sõimamisega.

Sama tugew kui on temas leiburi ja töösturi joon, on temas nõrgalt arenenud seltsimehelikkus. Kui üks end. kohtu-uurija palub Direktorit, et ta naine telefoneeriks uurija naisele, et tema kautsjon on 2000 kroonilt wähendatud 500 kroonini, ja et naine selle summa rutemini sisse maksaks, siis wastab Direktor üleõla: „Minu abikaasa kõlistaks teie naisele! Olete oma aru juures!" See on öeldud warjamata halwakspanuga, nii et kõik juuresolijad jahmatawad. Seda kõigil on weel meeles, kuidas Direktorile omal ajal ühenduse pidamiseks naisega abiks oldi ja nüüd...

Kui juba jutt kohtu-uurijast, siis ei saa teisiti, kui peab lähemalt tema juures peatama. Teda meest tunti Tallinnas kui üht turjemat kohtu-uurijat, kes kergel käel inimesi wahi alla wõttis.

Teda süüdistatakse altkäemaksu wäljapressimises ühelt tohalikule pankurilt. Meie Agronoom kunagi jutustas, et kui tema asi olnud sama uurija käes ja ta uurijat kuskil salajases mängupõrgus tohanud, siis „laenanud" teisele 50 krooni. Ja nüüd see omamoodi wali uurija on wanglas jõudnud imelikule weendumusele, nimelt et iga kohtutegelane, — enne kui ametisse astub, peaks wähemalt 3 kuud wanglas istuma, et tutwuneda sissmaa psühholoogiaga.

Küll näeks see pagana tore wälja, kui kohtulaua taga istuksid ainult mehed, kes kõik altkäemaksu wõtnud selle „õilsa eesmärgiga", et „tutwuneda" wangla psühholoogiaga.

*

9 kuud on sest möödunud, kui arst määras mulle lõikuse. Olen endast wahepeal mitmel korral kirjalikult ja suusõnaliselt meelde tuletanud. — kuid kõik asjata. Minu seisukord aga muutus selliseks, et waluta wõin weel waid istuda ja lamada. Terwe see asi paneb juba wihastama, seda enam, et minu haigus tingitud otsekohe wangla tööst. Otsustan „skandaali" peale wälja minna. Kirjutan palwekirja ja selle juure kõbutäis ärakirju, — tahan näha, kas pealinnas leidub ükski asutus, kus tunnustatakse arstlise abi wajadust wahialuse jaoks.

Järgmisel hommikul kutsutakse mind ülema juure. Teeb teine mulle ettepaneku — ma wõtku palwekirjad tagasi, sest tema garanteerib, et tehakse mulle operatsioon.

Ja kui paar päewa hiljem mind haiglasse wiiakse, siis näen juba sealt asjameeste nägudelt, et Mussolini on mitte ainult kodukorras „ainuisikline walitseja", waid mõnikord ka tõelikkuses.

Arst tähendab tuisalt: „Seal pole ju midagi lõigata!" Tohoo tont, — 9 kuud tagasi oli küll ja nüüd pole midagi, ainult hirmsad walud. Kuid kõik see jutt näib olewat ainult teatud meeleolu wäljendus, sest kohe tehtakse korraldus ettewalmistuseks lõikusele.

Mind paigutatakse 1-sse palati, mis olewat üks paremaid. See on samasugune kui meie kamber — samuti lubjatud seinad ja kumer lagi, wärwimata põrand, mille laudade wahel prügist ja tolmust täitunud praod.

Ukse kõrwal sama kuulus parask, mida aga siin tihedamalt kasutatakse nii öösel kui päewal. Uks nagu kambriski, alati lukus ja läbi augu piilub walwuri silm. Naride asemel aga raudwoodid, puust wõi jälle raudmitsstest põhjaga, millel õlgedest kõwad kotid ja padjad. Peatsis tahwel haige nime ja diagnoosiga ja woodite wahel kahe mehe peale kapp-laud. Suured mustad tarakanid ja prussakad jooksewad aga ringi kui hipodroomil. Kahtlemata on see parim palat mustem ja räpasem kui meie 7. kamber ja mõistan nüüd, miks meie kambri mehed wiimase wõimaluseni hoiduwad haiglasse tulemast. Puudub siin isegi haiglale omane spetsiifiline lõhn, kui selleks mitte arwata seda, mis parasklist tuleb.

Üldse siin 18 mehe jaoks ruumi. Neist pea kolmandik terwed, kes töötawad päewal kes ambulantsis sanitarina, kes apteegis ja teab kõik kus.

Leian siit mõne tuttawagi eest. — kommunist Felix, siis see pikk, prillidega seltsimees, haritum ja taraem pea riigikogu pabemast tiiwast, kes kiaoma bassihäälega tihti esines huumorikülaste kõnedega. Siinsamas ka tema haige ja aga kaaswõitleja, kes riigikogu kõnetoolis ägedalt raputas oma tolilist musta lakka, mis siin aga täiesti hallinenud.

Edasi ülemwõeametnik, meie kambri mees, kelle käsi aga näib wäga halwasti liikwat. Algas see nii, — mehel jäid jalad haigeks. Arst leidnud, — et on lampjalad. Hiljem paigutati ta siiski haiglasse, kus esimesed 8 nädalat „arstimist" seisis selles, et mees magas ja sõi. Aga kui liikmetes walud muutusid wäljakannatamatuks ja juba üks käsi ka waewa tegi, — alles mehele pandi walu waigistawaid ihtiool-kompresse ja juhtus nii, et arst haigest mööda minnes laskis langeda sõna: tuberkuloosis. Kuumad wannid jäid nüüd ära, sest tuuriisikusele polewat see hea. Meile wõhikuile on aga selge, et tegemist siin terawa liikmerheumaga. Kuid mine nüüd arsti õpetama. Siis tuleb teisel weel tõepoolest haige lähemalt järele waadata, mis seni weel tegemata. Ja nii ta läks, et üks kord öeldi tromboosis ja teine kord tuberkuloosis, mis poistele wäga nalja tegi, nii et enne arsti tulekut teinekord waidlused lahti pääsnud, et mis ta täna küll ütleb. Haigele endale pole siin aga põrmugi nalja. — mehe seisukord sest tromboosist ja tuberkuloosist juba niisugune, et omal jõul ei saa ennast teisele küljelegi keerata. Üks käsi weel niipalju töötab, et kuidagi toitu suu juure tõstab.

Minu lõhedusel noorewõitu tugew mees, kes juba 7 aastat siin haiglas weetnud. Ta haigus see, et on pime. Haigla siin majas weel ainumas paik, kus tema eest weidigi hoolitsetakse. Pime ja weel wanglas, abitumas seisukorras. Ei oska endale kujutella selle inimese enesetunnet. Umbkaudu ehk aimata wõiks. kui arwesse wõtta, et see elukutselt sepp ja praegu weel füüsiliselt imestust äratawa jõuga mees, on siin aastate kestel muutunud üheks suureks närwipuntraks, keda puudutadagi ei tohisa ilma ette teatamata. Mees saanud enne wahi alla wõtmist haawlilaengu näkku. Üks silm kustunud kohe. Teisele silmale olnud haawlid aga nii lähedal, et silmamuna hõõrumisest põletiku sai ja kui siis üks kord arst kohale kutsutud, olnud kõik hilja, tulnud nägija silm wälja lõigata.

Haigla päew möödub märksa teisiti kui kambris. Hommikul äratuswile peale siin keegi ei tõuse. Loetakse mehed kuidas nad on üle. Seepeale toob wahialusest „toitlusminister", — sedapuhku teedeministeeriumi end. inspektor, — meile mehe peale naet saia ja kellele pool ja kellele liiter piima. Edasi saame tulist wett ja kohwi. Kuid rohkesti mehi, kes kohwi subugi ei wõta. Lõunaks supp, see on liiter tulist wett, kus sees paar kartulipoolt, mõned porgandikillud, tükike liha ja weel midagi, mis tuletab lillekapsast meelde. Kõneldakse, et see olewat buljong. Kuid ega igapäew „buljongi" anta, on ka siin täidumaheldus. Õhtuks jälle tuline wesi ja kohwi ja — päewane „söögisebel" ongi läbi.

3 korda päewas wäljaskäik. Kuid see koht, oi, oi! Hirmu ajab peale. Kui esimest korda üle läwe astun, siis otse kohkun. Keegi hädaline on selle kõige hädalisema suure rutuga kesket põrandat „unustanud" ja teised sellest kartsae läbi sõtkunud. Istekohad rõgaled ja werejälgedega. Ja seda „asutust" kasutawad kõik, alates terwetega ja lõpetades süfiliitikutega.

Siin küll terwe kari wahialustest sanitare, kuid puhtus jätab paljugi soowida. Niipea kui hommikul uks awatakse, sippawad sanitarid koridori ja seal nad kogu päewa logelewad ega tee palju wäljagi oma haigetest. Wiimaseid aidaku terwemad haiged.

(Järgneb.)

SPORT.

Kursused.

Suusakursused
algasid pühapäewal dipl. wõiml. õp. Bernhard Lepiku juhatusel. Kursustel wõetakse läbi nii mäe- kui ka tasikmaa suusatamise täie programmiga. Weel wõetakse wastu ülesandmist iga päew kaubamaja „Spordis", Suur Karja tän. 18.

Poksikursused
korraldab Tallinna Poksiklubi algusega neljapäewa õhtul. Juhatawad R. Matsow ja P. Matsow. Kursustele wõetakse weel wähesel arwul algajaid juure.

Kiruisutamise kursus algab Kalewis neljapäewal. Kursustel annawad õpetust wanemad tuntud kiruisutajad. Kursus kestab umbes kuu aega. Õpetus kahes klassis: Norra kiirniskude ja „rennecite" omanikele.

Lühidalt wälismaalt.

— Austria kiiruisutamise meistriks tuli Leban, iluuisutamises wõitis meestele Karl Schäfer ja naistele Hilde Holowsky. Iga ala peeti erinewas kohas — St. Pöltenis, Grazis ja Klagenfurtis.

— Wiini Admira wõitis jalgpallivõistlusel Põhja-Aafrika koondust 10:0.

— Bayeri wõitis Kesk-Euroopa poksikarika sarjas Austriat 13:5.

— Peale Wiini Rapidi on ka Wienna sõlminud lepingu Inglismaal wõistlemiseks. Austria sügismeister mängib arwatawasti 28. jaanuaril Plymouthis sealse Argyle jalgpallimeeskonna wastu. Teine mäng on wiimastel Londonis Queen's Park Rangersi wastu. Esimene Wienna wastane kuulub 2. liigasse ja teine koguni 3. klassi.

— Primo Carnera poksib 2. weebruaril heakaalilise Ernie Schaafi wastu.

— Hispaania kuulsaim wärawawaht Ricardo Zamora loobus oma sõidust Argentinasse. Ta jäi mängima F. C. Madridi, kus ta nüüd esineb koos oma omaaegse Barcelona klubikaaslase Jose Samitieriga.

— Hispaania omaaegne kuulsaim poksija Paolino Uzcudun on läbi oma wõimetega. Ta elatab end nüüd mälestuste awaldamisega.

— Taani jalgpallimeeskond Boldklubben 93 korraldab lihawõtte pühade ajal suure rahwuswahelise turniiri, millest wälismaalt on palutud osa wõtma Praha Sparta ja Londoni amatöörmeeskond Corinthians.

— Endine poksimaailmameister neeger Jack Johnson tuli Brüsseli ja wõttis seal osa elukutseliste maadlejate „chempionaadist". Maadlusmaailmameister Constant le Marin lessatas neegri 8 minutiga.

RMRÜ Itaalias.

Tallinna RMRÜ käsipallimeeskond wõistleb praegu oma wälismaareisil Itaalias. Milaanos mängiti „Imla" mehed Lombardia koonduse wastu ja kaotati 42:35. Roomas läks RMRÜ käsi aga hästi ja nad wõitsid Rooma koondusmeeskonna 48:8, kusjuures poolaeg oli RMRÜ kasuks 38:8. Järgmine wõistlus oli RMRÜ-l Neapelis.

Ilmub teisipäewal, neljapäewal ja laupäewal. Maksuta kaasas „Juturaamat."

RAHWALEHT

Toimetus ja peatalitus Tallinn, Pikk 54 (vastu Oleviste kirikut).

Tellimishind. 1 kuuks postiga koju saates — 75 senti, 3 kuuks — 2 krooni, 6 kuuks — 3 kr 80 senti. Välismaale kahekordne hind. Aadressi muutmine 15 senti. Tellija võib tellimishinna väärtuses kuulutada maksuta. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

Kuulutuste hinnad. Kuulutusteküljel 6 senti millimeeter ühel veerul; esiküljel — 10 senti; tekstis kuulutusekirjaga — 12 senti, tekstikirjaga — 15 senti mm. Teenistuse- ja korteriotsimise kuulutused poole hinnaga.

Toimetaja kõnetunnid igapäev kella 10—12 enne lõunat. Talitus avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—5. Kuulutused ära anda ilmumise eelpäeval hiljemalt kella ½12-ni.

Telefonid. Toimetaja 444-73, toimetuse üldtelefon 449-90. Ärijuhatus 449-83, arvepidamine 449-84, tellimised 449-86, kuulutused 449-87, ekspeditsioon 431-14.

Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht" Tallinn.

Wastutaw toimetaja O. Soots.
O.-ü. „Waba Maa" kirjastus ja trükk.

PIIMAKAUPLUSTELE JA MEIEREIDELE

soovitame:

pergamiini, pergamenti, sulfiiti, kollast pakkimispaberit, piimaveoraamatuid, põllutöölise palgaraamatuid, soome pappi tahvlites, sepapappi ja paberist kotte.

Müük suurel ja väikesel arvul. Müük suurel ja väikesel arvul.

K.-Ü. Rahvaülikooli kauplused, Tallinnas

Harju t. 48, omas majas, tel. 441-39 ja Jaani t. 6, pangamajas, tel. 446-66.

Nimekaarte * Pulmakutseid * Matuselehti

valmistab kiiresti ja maitserikkalt

O.-Ü. „Vaba Maa" trükikoda, Tallinnas,

Pikk tän. 54/58, tel. 449-87.

Vana end valmistage oma lastele rõõmu, kinkides neile odavaid ja vastupidavaid

mänguasju.

K.-Ü. Rahvaülikooli kauplused

Harju tn. 48, omas majas ja Jaani tn. 6, pangamajas

Uksinda olla on kurb ja igav — soovin

sõpruneda

...

Kirjad slt. „Elu võõrlased"

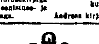

RAHVATEATER

Väike Tartu maantee 2b (vana „Estonia").

Neljapäeval, 26 jaanuaril

„Kaamel läheb läbi nõelasilma"

Fr. Langer'i komöödia 3 vaat.

Külalisena kaastegev Joh. Tõnson „Estoniast".

Laupäeval 28. jaanuaril veel kord

„Mürgo, Miina!"

Teaterreportaaž muusikaga sündmusist Hiinas 9 pildis.

Autor S. Tretj kov.

Lavastaja A. Särev.

Vokaalsolist: Olga Krull-Mikk (sopran).

Algus kell 8 õhtul.

Pääsmed 90—20 senti.

Kassa avatud 3 tundi enne etenduse algust.

KLEEPAINE

„RUDOL"

KLEEBIB KLAASI, PORTSELAANI JA NAHKA.

K.-Ü. RAHVAÜLIKOOLI KAUPLUSTES TALLINNAS.

HARJU TÄN. 48, OMAS MAJAS, JAANI TÄN. 6, PANGAMAJAS.

PRAEGU ON ÕIGE AEG

„WABA MAA'd"

TELLIDA

1. VEEBRUARIST

Kuus kuu ja pikema aja tellijaile makstakse

„PEREKONNALEHT"

LILLE- ja PARJATEGIJATELE

soovitame

kreppaberit ja siidipaberit

suures valikus.

K.-Ü. „Rahvaülikool" kauplused

Harju tn. 48, omas majas ja Jaani tn. 6.

„RAHVALEHT"

on müügil igas raudtee-jaamas.

Ilmus „PEREKONNALEHT" nr. 4 rikkaliku sisuga.

Peale Jacque Dezeubrei

veel hulk teisi põnevaid jutte, nalja, pilte jne.

Kellel „Perekonnaleht" veel seni tellimata, see tehku seda viibimata!

Tellides kolme kuu peale — 1 kr. 50 senti, kuuks kuuks — 2 kr. 50 s.

Üksiknumber 10 senti. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.